

§ 1 Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Dagens partiledardebatt förs i ett läge då det krävs samling för att möta en av de största kriser världen har upplevt. Vi står inför en gemensam uppgift. När regeringen klassade det nya coronaviruset som en samhällsfarlig sjukdom i februari var drygt 14 000 smittade i hela världen. I dag har närmare 30 miljoner människor haft sjukdomen.

I Sverige har många människor avlidit. Många sörjer sina älskade familjemedlemmar och vänner. Men i sorgen har vi ändå förmått kraftsamla. Vi hjälper varandra. Vi ställer upp för varandra. Vi gör gemensamma uppoffringar. Och tillsammans har vi fått ned smittspridningen och hjälpt vården att mäta med.

Låt oss ta med oss det också i arbetet för att upprätta trygghet på gator och torg. Den oro som föräldrar känner för att låta sina barn gå ensamma till fotbollsträningen är en angelägenhet för oss alla. Mördandet, skjutan- det och gängkriminaliteten sliter sönder samhällskittet. Vi måste alla fortsätta att visa beslutsamhet.

Kort efter valet 2014 fattade regeringen beslut om ett antal åtgärder som angriper den organiserade brottsligheten. Under den här mandatperioden har vi presenterat det största paketet mot gängkriminalitet någonsin, och det betar vi systematiskt av. Vi har skärpt mer än 50 straff och infört mer än 20 nya brottsrubriceringar. Det har aldrig funnits fler poliser i Sverige. Fängelserna är fulla.

Men vi är inte färdiga. Problemet finns nämligen kvar. Polismyndighe- ten är tydlig med att de aldrig ensamma kan stoppa gängen. Vill vi komma åt nyrekryteringen och rädda dagens barn från en framtid som gängmed- lemmar eller brottsoffer måste alla göra mer. Det behövs ännu bättre myn- dighetssamverkan. Det behövs att socialtjänsten, skolan och vården har resurserna och förmågan att fånga upp unga innan de hamnar i kriminalitet. Polisen har alltså rätt. Hela samhället måste kraftsamla. Det är vår gemen- samma uppgift.

Herr talman! Coronakrisen har gjort det tydligt vilka brister vårt sam- hällsbygge har. Under lång tid och under olika regeringar har det slarvats med det som måste vara det viktigaste i ett välfärdssamhälle, nämligen välfärden, och då inte minst äldreomsorgen. Sedan 2014 har det gjorts hi- storiska satsningar på välfärden. Och i dag jobbar 100 000 fler i vård, skola

och omsorg. Riktningen är alltså rätt. Men vi är inte färdiga där heller, långt ifrån.

Låt mig ge ett exempel. Välfärden kan inte till stora delar bäras upp av människor som på grund av sina arbetsvillkor har en osäker inkomst, sämre löneutveckling och lägre pension och som inte får någon kompetensutveckling. Ja, vi ska jobba Sverige ut ur krisen, men vi kan inte gå tillbaka till allt som det var förut. Vi måste bygga någonting nytt och någonting bättre. När vi gör det ska ingen tvivla på vad som är gränsen mellan rätt och fel. Vi ska vara tydliga med vilka förväntningar och krav vi har på varandra. Och det måste börja med barnen.

Barn behöver omsorg, vård och kärlek. De behöver trygghet. Men de behöver också sunda värderingar. Den som väljer att bli förälder har här ett ansvar. Man har ett ansvar för att sätta gränser, ett ansvar för att göra det tydligt vilka beteenden som inte tolereras. Det ansvaret måste man försöka ta själv. Och visst ska den förälder som behöver stöd i detta ha det och få det. Men vi som samhälle kan inte acceptera att barn fostras in i normlöshet, att tonåringar löper amok eller att asocialt beteende går i arv.

Herr talman! Coronakrisen har skapat ett nytt politiskt läge i Sverige. Den historiska kris vi går igenom i dag skapar samtidigt historiska möjligheter för framtiden. Det kommer att krävas mod här. Det kommer att krävas beslutsamhet av oss alla.

Mina prioriteringar under lång tid framöver kommer att vara jobben. Det är bara när alla som kan arbeta arbetar som vi kan bygga ut välfärden. Det är bara när alla som kan arbeta arbetar som vi kan snabba på den helt nödvändiga klimatomställningen. Och det är bara när alla som kan arbeta arbetar som vi har råd med fler poliser och bättre förebyggande sociala åtgärder mot kriminaliteten.

Att ha ett arbete ger självrespekt. Att se sina föräldrar gå till jobbet ger framtidstro. Kampen för jobben är alltså en kamp för välfärden och jämlikheten. Det är också en kamp mot missmod, utanförskap och desperation. Och det är en kamp som måste vara vår gemensamma.

Herr talman! I måndags kunde regeringen och samarbetspartierna berätta att vi är överens om att stärka svensk välfärd rejält. År 2021 kommer det att bli över 40 miljarder mer till välfärden jämfört med år 2018. I det ingår den största nationella satsningen på svensk äldreomsorg någonsin.

Låt mig särskilt nämna Äldreomsorgslyftet. Det är en kompetensutvecklingsåtgärd där ny och befintlig personal ges möjlighet att utbilda sig till vårdbiträde eller undersköterska på betald arbetstid. Den tryggheten förtjänar de äldre som har byggt vårt land. Och de arbetsvillkoren förtjänar personalen. Så ser ett gemensamt arbete ut när det gäller välfärden och i praktiken. Det gör mig stolt, och det gör mig glad.

Nästa år inför vi också ett särskilt pensionstillägg för dem som har slitit ett helt yrkesliv till låg lön. Och skillnaden i beskattning vad gäller pension och lön ska tas bort helt. Det kommer mera.

Nästa år spenderar vi över 100 miljarder på att återstarta ekonomin. Man får gå många decennier tillbaka i tiden för att hitta en satsning i den storleksordningen.

Den förra mandatperiodens satsningar på äldreomsorg, sjukvård och skola visade vägen framåt. Och den krispolitik som vi har presenterat under de här månaderna visar fortsatt vägen framåt. Här finns framtidens gröna jobb, här finns exportmöjligheterna och här finns vägen till ett star-

kare samhälle. Det är den vägen som regeringen väljer i dag, och vi fortsätter på den vägen i morgon.
(Applåder)

Prot. 2020/21:4
9 september

Partiledardebatt

Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Det kommer en dag när vi kan tala om coronakrisen som historia, men det kan vi inte än. Många länder är fortfarande ödmjuka inför vart det här är på väg.

Moderaterna har hela våren drivit på regeringen för fler tester och kraftfullare ekonomiskt stöd till dem som har drabbats värst. Vi kommer att fortsätta samarbeta, men vi kommer också att fortsätta kräva en bättre svensk strategi som inte än en gång sviker Sveriges äldre. Testning, smittspårning, isolering – det är de som är smittade och sjuka som ska isoleras, inte alla Sveriges äldre. Regeringen måste kliva fram och fatta beslut.

Men Sverige har så många andra problem som vi länge har plågats av och som inte alls har tagit paus under coronakrisen. Det handlar till exempel om den allt grövre kriminaliteten. Nästan varje dag sker nya mord, knivdåd eller skjutningar. De kriminella gängen terroriserar hela bostadsområden i Sverige. Det handlar även om arbetslösheten, som nu är högre i Sverige än i Italien. I juni ökade vår arbetslöshet snabbast av alla länder i hela EU. Mycket som är bra i vårt land grumlans nu av allt som är dåligt.

Det här står högst upp på min agenda: bekämpa brotten och bekämpa arbetslösheten. Båda frågorna kräver en annan politik och en ny kurs. Jag vet att Sverige skulle kunna bli ett mycket bättre land om vi bara bestämde oss och fattade rätt beslut. Jag vet också att det kommer att krävas mycket av var och en av oss, både som medborgare och som medmänniskor. Det kräver dessutom ett starkt och tydligt politiskt ledarskap med en regering som förstår situationens allvar, som vet vad den vill, som talar klartext och kallar en spade för en spade, som har handlingskraft och som kan samarbeta med andra för att få något gjort. Alla ser att Sverige just nu saknar ett sådant ledarskap. En del säger det också högt.

Stefan Löfven och hans regering vill inte ens erkänna sambandet mellan stor invandring, dålig integration och växande kriminalitet. I förra veckan kallade statsministern Sveriges grova våldsbrottslingar för smågangstrar. Det är bara ett ord, men ibland är faktiskt ord viktiga. Om den högst ansvarige för landets inre och yttre säkerhet inte ens förstår problemet kan han inte bli en del av lösningen. Och när regeringen är en del av problemet måste regeringen bytas ut.

Stefan Löfven tittar inte upp och ut över Sverige. Han tittar ned i ett avtal med 73 punkter. Ingen av de punkterna handlar om att krossa den organiserade brottsligheten. Hur är det ens möjligt att skriva 73 punkter svensk politik och missa kriminaliteten?

I förra veckan var jag i Akalla och träffade oroliga föräldrar. En ung mamma som kom från Syrien berättade att knarkklangningen nu sker helt öppet och mitt på dagen som en makt demonstration. Gängen vill visa att det är de som äger gatan, inte vi andra. Samtidigt vittnar poliser i Rinkeby om att barn socialiseras in i kriminaliteten, eller som en annan förälder sa: Killarna med guldkedjor och svarta bilar är de unga grabbarnas idoler.

När jag i förra veckan var i Botkyrka för att diskutera våldspreventivt arbete berättade en erfaren polis att ungdomar systematiskt hotas till tyst-

nad. En kille hade fått en pistol upp i munnen som en signal om att han nu skulle hålla tyst.

I Norsborg dödades, som vi alla vet, tolvåriga Adriana i början av augusti. Det är i grunden helt ofattbart. Det var inte länge sedan mina flickor var tolv. Jag kan bara föreställa mig den bottenlösa sorgen. Hennes död måste bli en vändpunkt. Annars förstörs något viktigt i vårt land. Förstår man det förstår man också varför vi inte längre kan nöja oss med småjusteringar i marginalen. Det krävs mönsterbrytande förändringar med åtgärder som leder till riktig förändring, för om vi bara gör som vi alltid har gjort kommer det att gå som det alltid har gått.

I mitt allra första tal som partiledare sa jag att i mitt Sverige ska varken kön, klass eller klan få begränsa unga människors framtid. I lördags talade den biträdande rikspolischefen Mats Löfving klarspråk. Han konstaterade att det finns 40 klaner i Sverige som har kommit hit för att organisera och systematisera kriminalitet. Han sa: ”De arbetar med att skapa makt, de har stor våldskapacitet och de vill tjäna pengar.” Polischefen efterlyser flera av de politiska förslag som Moderaterna har lagt fram. Han blickar mot andra länder som har gjort mer än Sverige.

Det går nämligen att vända utvecklingen. Titta på Danmark! De har gjort vad vi borde göra: dubbla straff för gängkriminella, avlyssning, visitation och anonyma vittnen. Detta har Moderaterna föreslagit i flera år. Allt det här har regeringen sagt nej till. Det är faktiskt en skam för Sverige att vi exporterar grovt kriminella till Danmark. Och det är genant för regeringen att det är först när de begår brott i Danmark som de döms och får riktigt hårda straff.

Sverige behöver ett politiskt ledarskap med handlingskraft att genomföra en ny kriminalpolitik. Det behövs ett ledarskap som förstår att det är arbetslinjen, inte bidraglinjen, som kan ta Sverige framåt och som både kan och vill samla Sverige till lösningar som väcker bred respekt i denna kammare och hos svenska folket. Så ser jag på mitt uppdrag. Moderaterna vill bryta dödläget i svensk politik, ta tag i problemen och få någonting gjort, för Sverige behöver en ny kurs och en ny regering.
(Applåder)

Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Vår nation utkämpar ett krig mot en osynlig fiende. Denna fiende har tagit mångas mormor eller morfar, far eller mor, en bror eller en syster. Jag ska väl egentligen inte säga att jag talar för alla här i kammaren, men i detta sammanhang tror jag att jag kan göra det: Våra tankar går till alla som har fallit offer för coronavirusets härjningar och deras anhöriga.

Detta är en osynlig fiende som har tagit så mycket kraft att nästan alla andra samhällsproblem som vi står inför under lång tid har fått gå under radarn. Det innebär inte, herr talman, att dessa problem har försvunnit. Tvärtom finns välfärdskrisen kvar. Otryggheten och rädslan hos många medborgare i vårt land finns i högsta grad kvar. Brottligheten och inte minst gängkriminaliteten finns kvar och frodas.

I Malmö tvingades poliser backa när de trycktes tillbaka av extremister. I Göteborg omringades två poliser av ett tjugotal gängkriminella. Den mest aggressiva mannen vid den händelsen är tidigare dömd för mord. Ändå går han fri. Han är fri nog att sätta upp vägspärrar och hota poliser.

Han är fri nog att inte bry sig ett dugg om vad polisen och våldsmonopolet säger. Samtidigt hör vi att ett fyrtiotal släktbaserade kriminella nätverk styr och ställer på gator och torg.

Herr talman! Att detta ens tillåts hända i Sverige år 2020 är makalöst. Det är skandalöst. Det är oacceptabelt. Det är uruselt och svagt att så lite görs för att trycka tillbaka detta. Vid det här laget känner vi till Stefan Löfvens och regeringens svar på kritiken: Vi har aldrig haft så många poliser som vi har nu. Vi har gjort historiska satsningar, större än någonsin tidigare.

Det där duger inte längre, herr talman. Människor är trötta på dessa fantasier och på att de som styr vårt land ständigt hänvisar till en verklighet som vanligt folk inte kan känna igen sig i.

Det är ett faktum att vår statsminister och hans allierade – landets vänsterliberala styre – fortfarande vägrar att ta in att denna gängbrottslighet i högsta grad är importerad, trots alla misslyckanden och brutna löften, trots att det finns svart på vitt att en absolut majoritet av de gängkriminella har utländsk bakgrund och trots alla tydliga fakta. Det här är ett resultat av ansvarslös splittringspolitik i decennier. Varför inte bara säga som det är? Ska det vara så svårt att säga det som alla andra redan vet? Ska det vara så svårt att säga att vi hade fel och vi gjorde fel?

Herr talman! Nu har Stefan Löfven stått i talarstolen år efter år och hävdat att det är dags att knäcka gängen. Så sent som i går upprepade han detta – det är dags att trycka tillbaka den organiserade brottsligheten – i sin sjunde regeringsförklaring och efter sex år som statsminister.

Vad har egentligen hänt under dessa år? Mördare sätts fortfarande på ungdomshem. Gängen fortsätter att rekrytera, inte minst bland unga. Sedan Stefan Löfven tillträdde har antalet fall av dödligt våld i kriminella konflikter ökat kraftigt. Det har mer än tredubblats på fem år. Så kallade utsatta områden är såklart överrepresenterade. Det har nu gått så långt att polisen i vissa sammanhang till och med behöver ha poliseskort.

Om vi ska lyckas vända på det här vore det bra att börja med att se verkligheten och beskriva verkligheten som den faktiskt är. Först och främst, herr talman, krävs det att vi omedelbart sätter stopp för fortsatt import av brottslighet. Ett stopp för fortsatt asylrelaterad invandring kombinerat med en kraftigt skärpt utvisningspolitik är högsta prioritet. Kriminella utlänningar har inte i Sverige att göra. Det ska ställas extremt tydliga krav på vad som accepteras i vårt land och vad som inte accepteras. Det krävs krafttag, herr talman. Det krävs politiker som vågar se verkligheten så som den faktiskt ser ut, politiker och ledarskap som på riktigt vill ha lag och ordning i vårt land och ett politiskt ledarskap, herr talman, som förstår vad som krävs för att nå lag och ordning i vårt land.

(Applåder)

Anf. 4 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Sverige behöver en ekonomisk nystart. Vi behöver en kraftfull injektion i allt det som bygger vårt samhälle starkare – i det som får våra företag på fötter igen och gör att de kan behålla kollegor och anställa nya och i det som gör att vi kan sänka skatten samtidigt som vi satsar på välfärden, men också i det som gör att vi kan sätta stopp för den allt grövre brottsligheten. Den våldsspiral som berövar människor liv, frihet

och trygghet måste brytas. Statens allra mest grundläggande uppgift, att garantera tryggheten, måste återupprättas i hela landet.

Vi behöver lägga fast en tydlig men också klok plan för hur vi ska ta Sverige framåt genom och ur krisen. Alltför många företag har fått se kunderna försvinna, orderböckerna gapa tomma och intäkterna falla. Arbetslösheten stiger till oroväckande nivåer, samtidigt som allt fler människor ser sina ekonomiska marginaler krympa. För att möta detta måste vi agera kraftfullt och målmedvetet och hitta en balans mellan sänkta kostnader för att anställa, ekonomiska lättnader för hushållen och kloka offentliga investeringar på alla avgörande områden.

Vi i Centerpartiet vill se sänkta arbetsgivaravgifter för unga. Det skulle stärka företagen, möta ungdomsarbetslösheten, som nu skjutit i höjden i krisens spår, och ge fler chans till en verklig nystart. Vi vill också ge fler människor en ekonomisk trygghet genom att sänka skatten för låg- och medelinkomsttagare. Då kan fler komma bort från den oro som finns över att pengarna inte ska räcka till månaden ut, samtidigt som vi snabbare får hjulen att snurra igen i ekonomin. Det är en frihetsreform och en rättvisefråga. Vi vet också att det är möjligt att sänka skatten på jobb och företag och samtidigt klara av att genomföra livsavgörande investeringar i vårt samhälle i form av satsningar på vården, äldreomsorgen och skolan. Det är någonting som vi kommer att göra i den budget som kommer att presenteras.

För bara några dagar sedan presenterade Centerpartiet tillsammans med regeringen och Liberalerna 20 miljarder i tillskott till kommuner och regioner – en investering i de hårt arbetande människor som utgör välfärdens kärna, som sliter dag och natt och som dragit ett extra tungt lass under det senaste halvåret. Men vi behöver också investera i andra viktiga delar som lyfter vårt land och gör det starkare. Vi behöver investera i polisen och det övriga rättsväsendet och i deras kamp mot en brottslighet som tar sig alltmer hänsynslösa och brutala uttryck. Vi behöver investera i en levande och konkurrenskraftig landsbygd där allt fler får snabbare och stabilare bredband och där vi fortsätter att prioritera bättre vägar och järnvägar, som knyter ihop vårt land och gör det enklare att få vardagen att gå ihop. Vi behöver investera i våra svenska bönder genom att förenkla i de gröna näringarna och tydligt prioritera landsbygdsprogrammet.

Men en politisk rörelse som vill tas på allvar i vår tid behöver också vara seriös med klimatpolitiken. Vi vill därför se en rad tydliga klimatsatsningar som tar oss framåt i den gröna omställningen. Vi vill investera i den svenska bioekonomin och i forskning och utveckling som gör oss världsledande på området. Vi vill bredda Industriklivet, så att fler företag får stöd i sitt arbete med att minska utsläppen. Vi vill ha ett nytt grönt avdrag som gör det billigare och enklare för privatpersoner att installera exempelvis solceller eller en laddstolpe till sin elbil. Vi vill fortsätta att utveckla tekniken för minusutsläpp – den plockar bort utsläppen och gör både Sverige och världen grönare.

Samtidigt måste vi också bära med oss att pandemin långt ifrån är över, att det absolut viktigaste just nu är att hålla smittan nere, skydda våra svagaste och värna varje människas liv. Ett ansvarsfullt och handlingskraftigt ledarskap måste klara av det och samtidigt också ha en förmåga att rusta vårt land inför den tid som kommer genom att här och nu lägga grunden för en verklig rivstart av svensk ekonomi, stärka våra företagare, ge dem

hoppet tillbaka, ge fler människor chansen till ett jobb, lyfta människor ur ekonomisk oro, öka deras frihet och investera klokt och effektivt i allt det som binder samman vårt land och i det som gör Sverige tryggare, grönare, klimatsmart och mer hållbart. För att ge Sverige den nystart och trygghet som krävs är det viktigt att visa tydligt ledarskap.
(Applåder)

Prot. 2020/21:4

9 september

Partiledardebatt

Anf. 5 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Häromdagen kom nyheten att de nationella proven i skolan kanske inte kan genomföras. Det mesta verkar hemligstämplas i skolan. Skolor ses som vilka företag som helst. Grundläggande uppgifter blir affärshemligheter. Det här är direkt orsakat av att samma partier som värnar vinsterna för storföretagen, exempelvis skolbolag, inte vill att de ska omfattas av offentlighetsprincipen.

I alla andra länder hade det här varit en bisarr och helt orimlig nyhet – man får inte göra obegränsade privata vinster på skolverksamhet. I Sverige ser vi inte bara hur privatiseringen av skolan leder till att pengarna läcker iväg – pengar som skulle ha gått till elever går till någonting annat. Vi ser också hur skolor lockar med glädjebetyg och hur skojare och religiösa extremister försöker dra nytta av systemet. Men framför allt ser vi hur den privatiserade marknadsskolan är motorn i segregeringen. Barn får inte längre samma chans i skolan.

Sverige gick från att för 100 år sedan vara ett av de mest ojämlika samhällena till att bli ett av de mest jämlika. En nyckel var enhetsskolan och öppningen till högre utbildning för alla barn. Detta tillsammans med utjämnade inkomster, aktiv bostadspolitik och bra välfärd gav människor frihet och möjligheter.

Med ökad skolsegregering, planer på marknadshyror, otrygga anställningar och gräddfiler med privata sjukvårdsförsäkringar bryts detta fina samhällskontrakt upp. Var och en får ordna sin egen välfärd. Själva grundtanken med att vi hjälper varandra när vi behöver varandra som bäst hotas. Vi går från medborgare till kunder.

Att återupprätta detta kontrakt och återupprätta förtroendet för välfärden är vänsterns stora uppgift. Det kräver att vinstintresset ska bort ur välfärden. Det kräver en sammanhållen statlig skola som ger alla barn chansen.

Vår andra stora uppgift är klimatet. Klimatfrågan kan tyckas vara komplicerad. Men på ett sätt är den enkel: Vi måste fasa ut de fossila bränslena. När industrin – SSAB i Luleå, Cementa i Slite – säger att man vill göra detta ska man få allt stöd i omställningen. Men när man inte vill måste politiken säga stopp. Fossilindustrin kommer inte att ändra sig av sig själv. Det är ett politiskt ansvar. Deras vinster ligger i att fortsätta förstöra vår planet. Så länge enorma summor går till fossilinvesteringar går vi åt fel håll.

Det är det som striden om tillståndet för Preem i Lysekil handlar om. Det är den här mandatperiodens kolgruvor. Parisavtalet förpliktar länder att göra sitt. Om det ges tillstånd till utbyggnad i Lysekil kommer vi inte att klara av att göra vårt. När man inte gör sin egen läxa är det svårt att hävda att man är en global ledare. Det är det som det handlar om.

Covidkrisen har visat på många både styrkor och svagheter i det svenska samhället. Två saker har visats med stor tydlighet. Det ena är att det inte är svårt att säga upp folk i Sverige. Det andra är att fackföreningarna alltid försöker att lösa det på bästa sätt för medarbetare och företag när krisen kommer.

Systemet har visat sig fungera när det gäller arbetsmarknaden. Ändå vill januaripartierna slå sönder det. Ändå vill de mala den svenska anställningstryggheten till grus för miljoner löntagare. Det skulle göra att fackföreningarna inte kan försvara sina medlemmar. Det skulle kunna göra att man säger upp slitna människor som jobbat i årtionden på arbetsplatser därför att de är mindre lönsamma.

Det skulle ge mer tysta, rädda, arbetsplatser. Men det ger inte fler jobb. Det vet vi av erfarenhet. Möjligen är det så att man kan göra sig av med den utslitne och ta in någon annan i stället. Men det var inte så det var tänkt att fungera på svensk arbetsmarknad. Nu förhandlar parterna. Jag hoppas att de lyckas. Gör de det så gör de det trots det hot som hänger över dem med den utredning som presenterades i juni.

Vad är då det egentliga motivet till att man vill försvaga anställningstryggheten? Det handlar inte om jobben, för det ger inga jobb. Det handlar om att försvaga fackföreningsrörelsen. Det handlar om att ta bort argumenten för att vara med i facket när de inte kan försvara en när man behöver det som bäst.

Vi vet vad som händer i samhällen där fackanslutningen minskar. Ojämligheten ökar, och löneutvecklingen blir sämre. Vi kommer inte att ge oss om anställningstryggheten.

(Applåder)

Anf. 6 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Hopp är det sista som lämnar människan. Det är hopp om rättvisa, om framtiden och om att ens barn ska få det bättre än vad man själv hade det. Det är många gånger vad som driver oss människor. Men hopp kan också släckas om rättvisa inte skipas, som när automateld tar livet av en tolv år gammal flicka eller när två unga pojkar kidnappas och torteras en hel natt.

Ingen kan längre förneka att oskyldiga drabbas. Om Sverige inte ska bli ett land av rädda själar måste kampen mot brotten vara central i ledarskapet för landet. Man vänder sig till statsministern och förväntar sig ledarskap. Vad tänker regeringen göra?

Nu säger statsministern att det som händer är ”oacceptabelt”, som han har sagt så många gånger förut. Det var vad han sa efter restaurangmorden 2015, när skjutningarna eskalerade 2017 och efter mordet på Karolin Hakim 2019. Men under hela denna period har Stefan Löfven varit den som styrt Sverige. Det är som att han inte förstår vad hans favoritord betyder. Det är när något är ”acceptabelt” som man låter det fortgå, men när något är ”oacceptabelt” gör man något åt det.

Sanningen är den att den här regeringen inte har prioriterat kampen mot brottsligheten. Sedan 2014 har vi i den här kammaren samlat en majoritet för 78 förslag som skulle kunna vända trenden. Vi har uppmanat regeringen att ge rättsväsendet de verktyg som det behöver. Men ingenting har blivit verkligt. Inför nu Adrianalagarna! Ni har tagit på er ansvaret att leda Sverige. Då kan ni inte ducka för den nya brottsligheten.

Vad beror regeringens passivitet på? Är det ovilja, oförmåga eller okunskap? Överallt undrar människor: Varför tar de inte krafttag? Jag tror inte att det är av illvilja. Stefan Löfven vill självfallet inget ont. Men ledarskapet brister. Januaripartierna är splittrade, rådvilla och sönderförhandlade.

De är låsta av stridigheterna mellan S och MP, av januariöverenskommelsens 73 punkter och av de egna falangbråken. Vad är mer talande än att det bara var två av fyra partiledare som var på plats och att två saknades när januaripartierna häromdagen skulle presentera nya anslag till kommunerna? Bara en ny regering kan ge Sverige ett nytt ledarskap.

Det är inom många områden som vi behöver ett nytt ledarskap. Före sommaren lyfte jag med varje enskild partiledare fram situationen för personalen i vården och att de nu behöver avlastning och semester. Svaret var ljummet.

När pandemin inte eskalerade över sommaren trodde många att faran var över. Men redan före pandemin var vårdköerna rekordlånga. Nu har vi 153 000 patienter som väntat olagligt länge på att få den vård de behöver. Kvinnor med konstaterad bröstcancer får höra att de måste vänta. Samtidigt säger personal upp sig av utmattning. Varför agerar inte regeringen? Var finns ledarskapet?

Var finns ledarskapet när svensk arbetslöshet skjuter i taket? Ni minns alla Löfvens löfte. Inför hans första val lovade han Europas lägsta arbetslöshet. Men i dag konkurrerar Sverige i stället med länder som Spanien och Grekland om pallplats i kampen om EU:s högsta arbetslöshet. Vad hände med löftet? Vad hände med ledarskapet?

Vad är då vår uppgift, vi som riksdagsledamöter? Det är att lösa de stora problemen. Vad är det värt att diskutera nya RUT-avdrag när den nya brottsligheten hotar tryggheten? Vad är det värt att diskutera marginella förändringar av arbetsrätten när vårdköerna är all-time-high? Vad är det värt att diskutera små förändringar av nyproduktionshyror när Sverige nu faller mot botten i arbetslöshetsligan?

Riksdagsledamöter! Vad väntar ni på? Vad är er ursäkt för att inte avsätta den här regeringen och att inte införa Adrianalagarna? Vad är det ni gör värt om människor inte är trygga och inte kan lita på Sverige? Vad väntar ni på?

(Applåder)

Anf. 7 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Gäng- och klanbrottsligheten dödar våra döttrar, krossar livschanser för våra söner och hotar att på allvar underminera den svenska rättsstaten. Ska denna brottslighet knäckas måste insatser till på bred front inom minst tre stora politiska områden. Det handlar om migration, integration och den svenska rättspolitik.

Liberalerna medverkade i sexpartiöverenskommelsen om en stram migrationspolitik för fem år sedan. Nu behövs en ny långsiktig lagstiftning med samma inriktning. Därför är det bedrövligt att vi inte lyckades nå en överenskommelse om en ny migrationspolitik i somras. Det är ett politikområde som i årtionden skapat misstro och djup politisk splittring i Sverige.

Det är orimligt att Miljöpartiet får lägga ett veto mot en realistisk migrationspolitik, och för att en uppgörelse ska bli långsiktig måste såväl Socialdemokraterna som Moderaterna ingå.

Människor minns Alliansens uppgörelse med Miljöpartiet. Alla minns hur Stefan Löfven byggde vidare på detta när han inte skulle bygga några murar. Vi minns Moderaternas tidigare uppmaning om att öppna våra hjärtan.

Ska Sverige bli trovärdigt efter alla politiska lappkast måste vi samlas kring en långsiktig och rättssäker politik. Jag upprepar därför Nyamko Sabunis uppmaning från i somras: Låt oss gå tillbaka till förhandlingsbordet.

Liberalerna är självklart beredda att utifrån nu givna positioner medverka i en kompromiss tillsammans med Moderaterna och Socialdemokraterna, och kanske fler partier kan delta. Det vore konstigt om just denna fråga utlöste en större regeringskris då det finns en sådan tydlig majoritet i denna kammare för en stramare linje.

Herr talman! Jag var med och lade fram dåvarande Folkpartiets integrationsprogram år 2002. Vi redovisade insatser mot hedersförtryck, språkrav för medborgarskap, insatser för kunskapsskola och större möjligheter att jobba i stället för att leva på bidrag. Delar av detta blir nu verklighet. Fler ska kunna dömas och utvisas för hedersrelaterade brott. Språkrav införs, och ett förstatligande av skolan förbereds.

Men Sverige måste fortsätta att utveckla integrationspolitiken. Det är därför vi moderniserar arbetsrätten. Det är i jobb vi ger människor verklig egenmakt. Vi gör detta för att fler ska kunna anställas och kompetensutvecklas och för att människor som utbildar sig, byter jobb eller väljer att pröva på att vara egna företagare en tid inte konsekvent ska ges en sämre trygghet som anställda.

Integrationen kräver framgång i skolan för fler. Här har vi liberala förslag för kunskapsskola och språkförskola, för läsning för alla och för en bättre arbetsro för Sveriges lärare. Våra utsatta områden måste få se ett förortslyft av Marshallplanskaraktär. Det handlar om allt från boende till andra socialpolitiska insatser på bredden, och det i många år framåt.

Herr talman! Liberalerna prioriterar satsningar på rättsväsendet i varje budgetförhandling i alla regeringar vi ingår i eller, så som nu, regeringar vi samarbetar med. Tyvärr har vi inte alltid kommit ända fram. Men inför mordande, skjutningar, vägspärrar, sprängningar, mordbränder, kidnappningar och rån – inför allt detta är kapitulation inget alternativ.

Polisens satsning på Rimfrost måste ersättas av en satsning på en permafrost. Den som mördar, skändar eller rånar ska inte mötas av något annat än det samlade samhällets motstånd. Vi måste stärka rättsstaten i ett snabbare tempo. Det måste till minst 5 000 poliser fler än dem vi har i dag. Det måste i slutändan finnas tillräckligt med häkten och fängelser. Och jag har sagt det förr: Det är dags för regeringen att dra igång cementblandarna för att bygga fler fängelser, och i dag kanske man ska tillägga att det ska ske i Sverige.

Vi måste se till att vi avbryter ungas kriminella karriärer tidigt samtidigt som vi repressivt och för lång tid behöver låsa in och rehabilitera grovt kriminella som har valt brott som livsstil.

Tryggheten måste få kosta. Rättsstaten är en liberal kärnfunktion och grunden för samhällskontraktet enligt vår grundlag. Rättsstaten är avgör-

ande för möjligheternas Sverige, för våra döttrar, för våra söner och för alla människor i Sverige.

Herr talman! Rättsstaten måste återupprättas. Det är grunden för friheten i Sverige.
(Applåder)

Prot. 2020/21:4
9 september

Partiledardebatt

Anf. 8 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Det är nu två år till nästa riksdagsval. Jag tänker mycket på det, och jag tror att det är många i den här kammaren som tänker mycket på det. Det är inget konstigt med det; sådana är demokratins regler.

Samtidigt önskar jag att vi kunde tänka mer på morgondagens värld än på morgondagens valrörelse. Vi lever just nu i tre pågående globala kriser. Det är coronakrisen och klimatkrisen – och så har vi demokratikrisen, det vill säga det faktum att yttrandefrihet kringskärs, liksom domstolars självständighet, och att oppositionella mördas i länder nära oss. Trollfabriker och makthungliga populisterna pumpar ständigt ut budskapen att demokratier som Sverige håller på att kollapsa, att vanliga politiker är dåliga, att folket ska drain the swamp och att de som i stället kliver fram med triumferande leenden är så kallade starka ledare.

Demokratien har sina svagheter. Det kan bli otydliga kompromisser. Det kan ta tid att få alla med på båten. Det kan verka obegripligt för den med kunskaper varför ingenting händer när alla vet vad som ska göras. Men jag är rädd att människor i dag som har privilegiet att leva i en demokrati inte har tänkt igenom vad som är alternativet. Om vi tittar i historieböckerna ser vi sida upp och sida ned med namnen på så kallade starka ledare som har lett oss till världskrig, till folkmord och till att hela länder kollapsar när diktatorn väl kastas av tronen.

Demokratien har skönhetsfläckar. Men som Winston Churchill sa: Det är den sämsta styrelseform som har prövats, bortsett från alla andra styrelseformer som har prövats genom tiderna.

Herr talman! Vid den här tiden för två år sedan hade det gått några veckor sedan Greta Thunberg satte sig utanför Riksdagshuset. Hennes skolstrejk för klimatet har nu lett till att miljoner barn och ungdomar över hela världen har slutit upp för att kräva sin rätt – rätten till en framtid utan dödsbringande orkaner, värmeböljor, havsnivåhöjning, torka och skyfall. Barnen kräver långsiktighet och agerande *nu*.

Sedan IPCC:s första rapport kom 1990 har världen släppt ut mer koldioxid än vi totalt sett hade gjort före 1990. Om coronakrisen kom överraskande kan ingen säga att klimatkrisen gjorde det. Men makten har ständigt haft andra prioriteringar; det har alltid kommit en valrörelse emellan. Jag skäms å alla vuxnas vägnar inför våra barn.

När vi nu återstartar Sverige och världen efter coronakrisen måste vi lyfta blicken. Vi ska ha bättre vård och omsorg, vi ska ha ett tryggare och mänskligare samhälle, vi ska bekämpa kriminaliteten och vi måste snabbt bygga oss ut ur vårt fossilberoende.

Men vi behöver också fokusera på den tredje krisen: demokratikrisen. Vi behöver öppna för en debatt om vilket ansvar och vilka möjligheter vi alla har som medborgare, för jag är orolig över att den generation som nu växer upp förlorar hoppet om oss vuxna och om politiken som verktyg för förändring. I längden är det ett hot mot demokratien. Unga ska känna att politiken inte är problemet, utan lösningen.

Jag är övertygad om att ungas tilltro till det politiska systemet skulle öka om de fick delta i det. Miljöpartiet vill se en sänkning av rösträttsåldern till 16 år. Det skulle innebära att förstagångsväljarna i snitt är 18 år på valdagen och inte som i dag, 20 år. Att inkluderas i demokratin genom att få rösta och kandidera i val skulle också öka chanserna att unga väljer partipolitiken som kanal för sitt engagemang i stället för att som i dag välja bort den.

Är då en 16-åring mogen att sätta sig in i politiken? Ja, det är mycket som talar för att det är just våra ungdomar som har förmågan att tänka långsiktigt. När Storbritannien röstade om brexit var det de äldre som med knapp majoritet bestämde över den framtid som tillhör de yngre. Fridays for Future-rörelsen har visat med all önskvärd tydlighet att barn kan ta vuxenansvar när vuxna inte kan det.

Herr talman! Världen behöver framtidstro i dag. Lika viktigt som att vi sätter kurs mot ett bättre samhälle är det att vi gör det tillsammans och med en känsla av gemensamt ansvar och gemensam möjlighet.

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Coronakrisen har varit en brutal påminnelse om att ensam inte är stark och att människor är beroende av varandra. Jag skulle vilja påstå att det vi har sett under de här månaderna är en fantastisk uppvisning i solidaritet. Vi vill göra gott. Vi vill ha en uppgift och ett sammanhang. Vi vill finnas där för varandra.

Men coronakrisen har också visat att vårt land behöver fortsätta att rusta upp välfärden och bekämpa ojämlikheten. Samhället ska vara starkt så att individer slipper vara svaga. Nu har vi en historisk möjlighet att göra de saker som både får hjulen att rulla och löser de samhällsproblem som har satts i obarmhärtig blixtbelysning. Det kommer att kräva hårda prioriteringar.

Jag tror inte att det är genom nedskärningar i välfärden och trygghetsystemen som vi får igång ekonomin; jag tror inte på högerpolitik. Jag tror inte att det är genom mindre i plånboken och försämrade inkomstrygghet vi får fler i arbete. Jag tror på att skapa nya jobb. Jag tror på att ge människor möjligheter att ta de nya jobben. Jag tror på att rusta upp och bygga nya vägar, järnvägar och bostäder. Jag tror på utbildning. Jag tror på att stärka välfärden, och jag tror att vi kan ha världens bästa äldreomsorg. Jag tror på att öka takten i klimatomställningen för att stärka Sveriges uthållighet, men också vår konkurrenskraft, och skapa nya gröna jobb. Jag tror på att upprätta trygghet på gator och torg genom fler poliser och förebyggande insatser. Det som under lång tid har fått slå rot kommer att ta tid att utrota, men vi ska göra det. Vi ska rycka upp det med rötterna. Jag tror på solidaritet. Jag tror på att Sverige ska jobba sig ur krisen.

(Applåder)

Anf. 10 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! År 2017 genomförde Danmark ett stort gängpaket för att bekämpa den grova organiserade kriminaliteten. Det gjordes under ledning av min partiledarkollega, som då var Danmarks justitieminister, Søren Pape Poulsen. I bred enighet genomfördes nödvändiga danska reformer.

I morgon kommer Søren Pape hit, på min inbjudan. På ett seminarium kommer han att i detalj beskriva vad Danmark har gjort. Och i morgon klockan halv tolv äter Ebba Busch och jag lunch med Søren Pape här i riksdagen. Om Stefan Löfven är både nyfiken och hungrig sätter jag fram en extra stol och en extra portion, för det Danmark kunde göra kan också Sverige göra. Välkommen!
(Applåder)

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Nu är Moderaterna inte direkt bra på att göra breda överenskommelser. Jag har ett flertal exempel där Moderaterna har dragit sig ur överenskommelser eller inte velat vara med i överenskommelser.

Jag ska tänka över erbjudandet. Om det är pannkaka och ärtsoppa är jag lättflörtad, men det har vi också i Regeringskansliet.

Vi ska knäcka gängkriminaliteten. Vi måste göra det, men vi måste göra det tillsammans. Det krävs hårt här och nu, och därför är det enligt min uppfattning bra att vi nu har fördubblat polisutbildningen. Det är rätt riktning. Det måste vara bra att vi har 50 straff som nu är hårdare. Det måste vara rätt att vi har 20 nya brottsrubriceringar. Det måste vara rätt att vi har avhoppningsprogram för dem som vill det.

Allt detta hör till den hårda sidan. Men det måste också vara rätt att jobba på den förebyggande sidan. Det polisen säger åt oss nu är: Vi klarar inte detta själva. Vi måste ha ett helt samhälle. Det tycker jag att vi ska fundera vidare på.

Anf. 12 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Själva maträtten kan vi diskutera. Anmäl gärna allergier och andra önskemål till min assistent.

Men allvarligt talat: Varför blev det ingen överenskommelse med er förra året? Jo, därför att ni inte ville göra de saker vi begärde. Ni ville inte göra i Sverige det era egna partivänner varit beredda att göra i Danmark. Ni sa nej till dubbla straff för gängkriminella, nej till visitationszoner, nej till anonyma vittnen, nej till alla de riktigt svåra saker som Danmark har gjort och som många nu efterlyser.

Polischefen sa: Titta på Danmark! Titta också på Tyskland! Titta på Baltimore! På 80-talet tittade många på varför New York City lyckades vända en förfärlig utveckling. Det går att göra. Det är svårt, jag medger det, men det går – om man vill, om man bestämmer sig, om man är beredd att fatta de nödvändiga besluten. Det var inte ni, och därför blev det ingen överenskommelse.

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! När det till att börja med gäller överenskommelser är det inte bara denna som Moderaterna inte har orkat med. Ni klev ur energiöverenskommelsen, som skulle vara långsiktig, efter två tre år. Det är inte speciellt långsiktigt. Ni orkade inte med en överenskommelse i migrationspolitiken. Ni orkade inte med en överenskommelse om försvaret. Prata alltså gärna om överenskommelser, men då måste man ge och ta. Det är enkelt att säga: Vi har den rätta politiken; bara ni gör som vi säger blir det här bra. Det kan alla säga i den här salen. Det är det enklaste. Det är

svårare att sätta sig ned och göra upp, att säga: Det finns faktiskt någonting även hos er som vi kan tänka oss att göra.

Vi tittar på Danmark. Vi har inga problem med det. I Danmark finns det en del saker som är bättre, men vi har också en del, till exempel på livstidsområdet, som är starkare och tuffare än i Danmark. Vi tittar gärna på Danmark, men vi måste titta bredare.

Det viktiga här och nu är att Moderaterna har en blind fläck, och det är på den andra sidan: Hur förhindrar vi att ungdomar kommer in i kriminalitet? Det ska vi ägna lika mycket tid åt.

(Applåder)

Anf. 14 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Så sent som i måndags, i samband med Stefan Löfvens och Annie Lööfs presskonferens, kunde vi notera att Stefan Löfven inte ser någon koppling mellan grovt kriminella utländska nätverk i Sverige och Sveriges migrationspolitik. I princip hela övriga världen, herr talman, gör en annan analys.

Min ganska enkla fråga till statsministern är följande: Varför har Sveriges statsminister Stefan Löfven så förfärligt svårt att tillstå sambandet mellan stor invandring och växande kriminalitet?

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag svarade så sent som i går på en journalists fråga om precis detta. Med en stor migration där vi inte klarar av integrationen följer också större risk för den typ av problem som vi ser. Det är glasklart. Vad jag vill undvika, och här ska vi vara oerhört noga, är att automatiskt koppla brottslighet till hudfärg, religion eller något annat. Den rågången måste vi stenhårt hålla.

Det är därför vi nu behöver satsa mer på människors möjlighet att ta sig in i samhället. Därför blir det obegripligt att Sverigedemokraterna alltid röstar på högerbudgetar där det blir mindre utbildningsmöjligheter för människor som ska ta sig in på arbetsmarknaden. Så hjälper man inte människor vidare.

Det är klart att integrationen är A och O. Det är därför januaripartierna nu tar tag i integrationen så att vi kan se till att människor kommer in i samhället.

Anf. 16 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! En studie från Lunds universitet förtäljer följande: 79 procent i kriminella nätverk har utländsk bakgrund. 85 procent i gatugång har utländsk bakgrund.

Jag känner inte till någon, herr talman, åtminstone inte i den här församlingen, som kopplar ihop hudfärg med kriminalitet, eller för den delen religion med gängbrottslighet. Det har inte med varandra att göra över huvud taget. Jag känner inte till att det finns en sådan argumentation. Där emot finns det en uppenbar koppling mellan ansvarslös migrationspolitik, misslyckad integration och ökande brottslighet i invandrartäta delar av vårt land.

Jag har inte hört statsministern göra den kopplingen och säga att han har ett eget ansvar för detta, med sitt Europa som inte bygger murar och så vidare. I stället fick vi detta. Jag vill höra Stefan Löfven ta ansvar och säga: Jag hade fel.
(Applåder)

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag får påminna Jimmie Åkesson om att det var den regering som jag leder som lade om migrationspolitiken. De förutvarande migrationsreglerna infördes 2009, tror jag, eller beslutades i alla fall då. Vi lade om dem. Vi ska inte tillbaka till den situation vi hade 2015. Nu arbetar vi på en ny lagstiftning som ersätter den tillfälliga. Det är det första jag vill ha sagt.

Det andra är att integration är A och O. Det är ingen tvekan om det. Men i den förra partiledardebatten här i Sveriges riksdag, tror jag, frågade jag Jimmie Åkesson om han kunde se att det faktiskt finns människor från andra länder som gör bra insatser i vår välfärd. Ja, svarade Jimmie Åkesson. Okej, låt oss då slå fast det.

Naturligtvis finns det också sådana bland dem som kommer till vårt land som begår brott, och de ska i fängelse – eller vilket straff de nu ska ha – precis som alla andra. Man kommer inte undan med att ha någon annan bakgrund. Alla som begår brott i Sverige ska sona dem och avtjäna sina straff – alla!

Anf. 18 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Uppbrutna hänglås på verkstadsdörren. Verktyg och maskiner som saknas. Diesel som slangats under natten från maskinhallen. En drogpåverkad man som härjar runt på Klimpfjällsgården. Stöld i mataffären. Hem som plundrats på värdesaker.

Runt om på vår svenska landsbygd sker stölder för miljardbelopp varje år. Stöldligor slår till snabbt och försvinner spårlöst. Enstaka inbrott river upp sår och ilska.

Stora geografiska ytor, inte minst i Norrlands inland, och få poliser gör att det är svårt att agera med verklig kraft mot brottsligheten. Polisen skickar ingen bil, för det ligger för långt bort. Så kan det inte fortsätta. Samhällskontraktet måste gälla alla, oavsett om man bor i storstädernas förorter eller på den svenska gles- och landsbygden.

När ska regeringen agera mot systematiska stölder och den otrygghet som många upplever på landsbygden? När kommer statsministern att se till att tryggheten omfattar alla?

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Ja, det som Annie Lööf beskriver är ett känt och stort problem, och det är därför vi har tagit tag i det. Det är därför vi har fler poliser ute nu. Vi har aldrig haft fler poliser än vi har nu. De anställs inte bara i storstäderna utan också runt om i vårt land. Och det är därför straffsatserna har höjts, som jag har berättat.

Det är också därför myndigheterna samverkar på ett annat sätt nu. Polismyndigheten ska tillsammans med andra myndigheter, till exempel Kustbevakningen, se till att det blir svårare att föra ut stöldgods från vårt

land. Därför kan vi också i delar av vårt land se en förbättring – en minskning av stölderna och inbrotten.

Vi kommer att behöva fortsätta göra mer, för människor ska känna sig trygga oavsett var de bor. Men polisen har, tillsammans med andra myndigheter i samverkan, stora möjligheter att göra mer och ska göra mer. Behöver polisen mer resurser är vi beredda att sätta in sådana. Inbrotten ska upphöra.

Anf. 20 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Jag tvivlar inte på statsministerns ambition att stärka tryggheten i hela landet. Men vi ser hur det ser ut, och jag hör nödrop från både företagare och enskilda människor om just de problem som jag tar upp. Det räcker inte.

Det är ett underbetyg att en polisbil kan komma tio timmar efter en våldtäkt, en misshandel eller ett inbrott. Alltför stora delar av vårt land har i dag på tok för långt till närmaste polisstation.

Ökade resurser till polis och rättsväsen är helt nödvändigt och något som vi självklart står bakom. Men jag tror också att vi behöver ha en plan för hela landets bästa i vårt ledarskap. I dag lämnas många landsändar åt sitt öde. Hur ser den konkreta planen ut, inte bara för att få fler poliser utan för att öka polisenärvaron i gles- och landsbygd så att man kan känna sig trygg, oavsett var man bor?

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det var bra att det kom förslag där på slutet, för det är så vi måste jobba. Vilka förslag har vi då? Vi tror att fler poliser är en viktig del av lösningen. Det är därför vi har fördubblat polisutbildningen och har fler poliser än någonsin.

Men jag tror också att det är Polismyndigheten som bäst kan svara på hur fördelningen ska göras. De behöver poliser, men de behöver också utredare för att kunna utreda brott. Och var ska poliserna vara? Det tror jag faktiskt inte att vare sig Annie Lööf eller jag ska bestämma. Det var själva poängen med att bilda *en* myndighet – att Polismyndigheten skulle få styra resurserna.

Syftet med tillskottet, både vad gäller pengar och antal poliser, var att vi ska ha fler poliser nära. Så den ständiga frågan till Polismyndigheten är naturligtvis: Hur ser vi till att vi har fler poliser nära, oavsett om det är i Stockholms förorter, i södra Sverige eller i Norrlands inland, där jag själv är uppväxt?

Anf. 22 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman och statsminister Löfven! Strax före sommaren blev LAS-utredningen om anställningstryggheten klar. Kommunals ordförande Tobias Baudin kallade den en katastrofutredning. Byggnads ordförande Johan Lindholm talade om en extremt kraftig slagsida i arbetsgivarens favör så att utredningen lika gärna kunde ha varit ett beställningsjobb från Svenskt Näringsliv. Marie Nilsson från IF Metall talade om att förslagen skulle innebära en kraftigt försämrad trygghet för hennes medlemmar och att utredningen hör hemma i ett arkiv, inte i politiken.

I samband med att utredningen lades fram markerade både arbetsmarknadsministern och statsministern att förslagen var obalanserade och inte godtagbara; det var inte detta man hade förväntat sig.

Kan statsministern här tydligt säga att regeringen aldrig kommer att lägga fram ett lagförslag som ser ut som LAS-utredningen, om parterna inte kommer överens?

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Låt oss först zooma ut lite. Dagens lag om anställningsskydd är inte perfekt – det anser inte ens de fackliga organisationerna. Många vill ha en ändring, för lagen om anställningsskydd fungerar inte så som det var tänkt på dagens arbetsmarknad. Inte minst kvinnodominerade sektorer vill ha en ändring. Inte minst Hotell- och Restaurangfacket och Handels har drivit på LO för att få till en förhandling därför att man vill förändra lagen om anställningsskydd. Den är inte tillräckligt bra. Vi ska alltså inte se det som att det gäller att behålla allt precis som det varit.

Det vi såg framför oss – och det var därför vi skrev in detta i januariavtalet – var att man, om man ska förändra lagar, ska behålla parternas balans. Detta är oerhört viktigt, för det är denna balans mellan parterna som tar Sverige framåt och gör att vi faktiskt ligger i absolut framkant i världen när det gäller att ställa om hela arbetsmarknaden. Den ska alltså vara kvar. Nu låter vi parterna förhandla, och så tar vi detta därefter.

Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jag beklagar att Stefan Löfven inte kan svara på denna mycket grundläggande fråga. I juni verkade det klart: Det här var ensidigt – det var inte acceptabelt. I dag kan statsministern inte utesluta att man lägger fram ett lagförslag som det helt extrema förslag som utredningen tog fram.

Jag håller med om att LAS inte är perfekt. Låt parterna förhandla i fred, utan hot. Anställningstryggheten behöver förbättras i Sverige, inte rivas ned.

Men jag skulle gärna vilja återkomma till min fråga. Kan statsministern lova att den här regeringen inte kommer att lägga fram lagförslag som ser ut som utredningens förslag, som skulle ha så allvarliga negativa effekter på miljoner löntagares anställningstrygghet i Sverige?

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag ska tydliggöra detta. Det jag sa på försommaren gäller fortfarande. Vi ska ha balans mellan parterna.

Men det Jonas Sjöstedt också ska fundera på, tycker jag, är sina samarbeten med högern, som verkligen vill förändra lagen om anställningsskydd, som vill återinföra lex Laval som tar bort fackföreningarnas rätt att ta strid för sina kollektivavtal, som vill förhindra och försämra konfliktmöjligheterna och konfliktreglerna ytterligare och som har en rad andra förslag. Dem sitter Jonas Sjöstedt med jämna mellanrum ned med och funderar på hur man kan jäklas med regeringen. Tänk på det, Jonas Sjöstedt, nästa gång du sitter ned med dem!

(Applåder)

Anf. 26 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Förra helgen berättade Mats Löfving, chef för polisens nationella operativa avdelning, att det i Sverige existerar ett fyrtiotal kriminella, familjebaserade nätverk, så kallade klaner. Enligt Löfving har flera av dessa klaner sökt sig till Sverige specifikt för att begå brott – för att etablera maffiaverksamhet. I dessa klaner är individen lågt värderad. Enskilda familjemedlemmar får agera bondeoffer, och man arrangerar äktenskap för att stärka släktband. Enligt Löfving är de inte intresserade av att integreras i Sverige.

Min fråga till statsministern i dag är hur han anser att man på bästa sätt kan arbeta förebyggande för att motverka att utländsk klanmaffia väljer att etablera sig just i Sverige.

Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Ett uppenbart verktyg är naturligtvis det internationella samarbetet – att svensk polis tillsammans med Europol och andra har koll på vilka som rör sig i till exempel Europa. Det är det omedelbara.

Det finns uppenbart vad man kan kalla för klaner eller familjer, eller om man har någon annan etikett på detta. En del kom hit på 80-talet. De har dessvärre i generationer utvecklat denna kriminalitet.

Men det finns också andra människor som har kommit till Sverige, som vill göra rätt och ha möjlighet att komma in. När jag var i Uppsala träffade jag en liten tjej som kom fram till mig och sa: Kan du ordna en större lägenhet? Jag behöver få sitta ned och läsa och plugga. Det var hennes önskemål.

Detta handlar om att agera hårt mot brotten, oavsett vem som begår dem – klaner eller familjer eller någon annan. Men det måste också handla om att arbeta förebyggande så att vi hjälper dessa barn och ungdomar in i samhället så de kan förverkliga sina drömmar i stället för att bli kriminella.

Anf. 28 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Jag håller med statsministern om att det internationella samarbetet är otroligt viktigt och avgörande. Men sedan blir det lite märkligt. En del av de kriminella nätverken och klanerna har visst varit här länge, men många har sökt sig just till Sverige för att de upplever att det finns en låt-gå-mentalitet här. Här kan man bete sig så. Man kan välja att kontrollera ett bostadsområde utan att det får allvarliga konsekvenser. Större bostäder för dessa klaner och dessa familjer kommer bara att underlätta deras kriminella verksamhet.

Jag talar gärna om förebyggande insatser, men det jag hade önskat att statsministern skulle ta upp är rättvisa – att rättvisa skipas och att kriminella ska sitta bakom lås och bom. Varför är ni inte beredda att införa Adrianlagarna, så att vi får fler verktyg i kampen mot kriminella och för att förhindra att unga får kriminalitet som arv?

Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Vi är helt överens om behovet av att vara hårda mot brottslingar, brottslighet, den organiserade brottsligheten och gängkriminaliteten. Där råder ingen skillnad.

Men om vi har fler poliser än någonsin i Sverige är det väl ändå en utveckling som går i rätt riktning? Vi vill väl ha fler poliser? Om vi har 50 straffskärpningar går det väl också i rätt riktning, för det är ju vad vi vill ha? Och 20 nya brottsrubriceringar är också vad vi ville ha. Där är vi överens.

Vi har fullt i fängelserna. Många av de gängkriminella och ledarna sitter i fängelse. Problemet är att det kommer lika många som vill bli nya ledare och som vill ta över. Då krävs det ett annat arbete. Ungdomarna ska se sina föräldrar gå till jobbet. De ska själva vilja gå i skolan och bli något. Skolan ska finnas där. Skolan ska vara jämlik. Arbetet hos socialtjänsten och andra måste till. Där måste vi hjälpas åt.

Anf. 30 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag spritar mina händer – det var annars ett tag sedan vi hade sprit vid podierna i riksdagen. Det var en annan tid, och det var andra partier som satt här då.

Jag har en fråga till statsminister Stefan Löfven. Det gäller detta med gäng, klaner eller organiserad brottslighet – kalla det vad ni vill. De ägnar sig åt drogförsäljning, utpressning, rån, sprängningar, mord och dödande. Men de kommer också hit och utnyttjar systemet. De mjölkar våra kommuner, regioner och staten, till exempel Folkbildningsrådet och studieförbunden, på alla möjliga bidrag och ersättningar. I går fick vi höra om åtal i en CSN-härva, där människor hade pumpat systemet på pengar till hitte-påutbildningar av extremistisk karaktär.

Vad tänker statsministern göra åt detta, och när kan vi vänta oss en förändring? Vi ska ju inte ge bort pengar till kriminella eller tokiga extremister.

Anf. 31 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag delar helt den uppfattningen. Samhällets stöd i de här fallen är ju till för att stärka demokratin, yttrandefriheten och människors medverkan i demokratin. Det är detta som stödet är till för.

Samhällets stöd är inte till för extremister. Därför har vi också gett myndigheterna i uppdrag att se över detta, för vi ska inte ge pengar till dessa organisationer.

Det finns missbruk av sådana stöd som har med studier och demokratiarbete att göra, men det finns också missbruk av Försäkringskassans olika ersättningar. Här behövs ett brett arbete, och finansministern är i full gång med arbetet för att se till att de skattepengar som ska gå ut i stöd i olika former inte ska missbrukas. Pengarna ska inte gå till extremister eller till ekonomisk brottslighet.

Anf. 32 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret. Det är Liberalernas bestämda ståndpunkt att man kan skära ned eller helt ta bort sekretessreglerna när det gäller personer som är dömda för brott. De har så att säga förverkat sin rätt till integritet. När man söker bidrag eller på annat sätt ska ta del av offentliga förmåner måste det kontrolleras. Samhället har varit ganska dåligt på detta.

När det gäller extremism har det i dagarna rullats upp hur systemet har utnyttjats. Man har varnat för detta. Det finns en enhet inom Brå, Centrum mot våldsbejakande extremism, som verkligen borde få chansen att gå igång och se till att det inte kommer några hittepåkurser eller hittepåbidrag som går till alla möjliga organisationer. Det kan vara etniska föreningar eller verksamheter av religiös karaktär som bara har till syfte att göda och skapa extremism. Det är ingen som är emot religion, men vi kan inte på detta sätt göda verksamheter som har som idé att till exempel förstöra den svenska demokratin.

Anf. 33 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag tror absolut att det är nödvändigt att diskutera till exempel sekretessreglerna. Man kan också se över hanteringen av befintliga sekretessregler, för det ges kanske här och nu större möjligheter än vi tror. Men jag är också öppen för att se över om reglerna behöver ändras, så att myndigheter kan samarbeta för att undvika ekonomisk brottslighet och att extremistiska organisationer får del av pengarna.

Pengarna ska gå till demokrati, till människors delaktighet i demokratin, till människors bildning och till ett starkare samhälle. Det ska inte gå till extremism, och då får vi nog se över både ett och två verktyg för att komma dithän. Där är vi helt eniga.

Anf. 34 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Socialdemokraterna har nu styrt Sverige i sex år. Jag är inte lagd åt nostalgi, men det är dags att ställa sig frågan: Är Sverige ett bättre eller sämre land i dag än det var för sex år sedan? Svaret leder antingen till slutsatsen att man bara ska fortsätta som nu eller till slutsatsen att det är dags att byta kurs.

Under de senaste sex åren har arbetslösheten och otryggheten ökat. Det har även skattetrycket, längden på vårdköerna och integrationsproblemen. Även befolkningen har ökat. Faktum är att Sverige inte ens har koll på vilka som bor i landet. Vi vet inte hur många som bor här, om de bor där de säger att de bor eller var de annars bor. Detta leder till trångboddhet och bidragsfusk, och det öppnar för kriminella med dubbla identiteter.

För några månader sedan upptäcktes att Iraks försvarsminister fick bostadsbidrag i Sverige. Nyligen var det en hög regeringstjänsteman i Afghanistan som hade fått föräldrapenning i Sverige. Skatteverket påpekar att 200 000 personer kan vara folkbokförda på fel adress – det har knappast skett av misstag. Detta duger inte i ett land där bidrag och förmåner förutsätter att man bor här och förväntas jobba och betala skatt här.

Åtskilliga partier har krävt en ny, riktig folkräkning, nu även Liberalerna och tunga socialdemokratiska kommunalråd. Den senaste genomfördes 1990. Moderaterna kommer därför att lägga fram ett konkret förslag i riksdagens skatteutskott om en ny folkräkning. Socialdemokraternas röster avgör om beslutet blir ja eller nej.

Frågan är nu om socialdemokraterna i riksdagen är beredda att fatta det beslut som socialdemokraterna i regeringen inte kan eller inte vill fatta. Om bara några sekunder kan vi få svaret.

(Applåder)

Anf. 35 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Svaret är ja. Jag ser också behov av att se över förutsättningarna för en folkräkning. Den ska göras på rätt sätt i så fall. Den ska beredas på rätt sätt. Man ska dock inte tro att den löser problemen här och nu. Det är ingen quickfix, utan det kommer att ta sin tid. Men vi behöver ha koll på befolkningen i landet, vem som bor var och så vidare.

Coronakrisen är inte över. Beredskapen för att det kan bli mer är fortsatt hög. Men vi måste bekämpa arbetslösheten. För oss är det viktigt att se till att vi har offentliga investeringar och offentlig konsumtion. Alla säger att det är där som jobben först kommer. Vi vill fortsätta att anställa. Vi har hittills anställt 100 000 fler i offentlig sektor.

Nu är frågan om Ulf Kristersson också är beredd att fortsätta gå den vägen: anställa fler i offentlig sektor – undersköterskor, vårdbiträden, sjuksköterskor, lärare och vad det nu kan vara.

Anf. 36 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Ska jag tolka statsministerns första svar som att det blir ett regeringsbeslut om att göra en riktig folkräkning, eller ska jag tolka det som att ni kommer att stödja det förslag som vi lägger fram i riksdagen? Det är rätt viktigt. Vi vet nämligen vad vi vill att vi ska göra. Ni har hittills inte vetat vad ni vill att ni ska göra.

Sedan gäller det arbetsmarknaden. Vi har alltså Europas femte högsta arbetslöshet just nu. Statsministerns löfte till svenska folket var att vi skulle ha Europas lägsta arbetslöshet. Det vi gjorde under rätt många år var att vi systematiskt drev arbetslinjen i svensk politik. Alla som kan jobba ska jobba. Det ni lika systematiskt har gjort är att ni har sett till att människor som kan jobba inte jobbar utan lever på bidrag. Den vägen kommer jag aldrig att gå tillbaka till.

(Applåder)

Anf. 37 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det sa mannen som antagligen är svensk mästare i ökning av socialbidrag. Detta skedde under Ulf Kristerssons tid. Vi hade en dramatisk ökning av ekonomiskt bistånd. Man kanske kan tala om svart bälte. Detta skedde under Ulf Kristerssons tid, och det skedde eftersom människor fråntogs sin rätt att gå vidare på arbetsmarknaden. Om man inte har tillräckligt med utbildningsmöjligheter och om man blir arbetslös och får en dålig arbetslöshetsersättning och dessutom förvägras vidareutbildning blir man kvar i arbetslöshet.

Sverige har den högsta sysselsättningen i hela EU. När vi satte upp arbetslöshetsmålet sa vi: Arbetade timmar och sysselsättning är det som avgör. Då har vi den högsta sysselsättningen.

Ulf Kristersson vill till en situation som finns i länder där folk lämnar arbetskraften eftersom de inte ser någon chans att söka jobb. Ja, då sjunker arbetslösheten. Vi vill ha människor kvar i arbetskraften och se till att de kommer i arbete. Det är skillnaden.

Anf. 38 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är rätt oerhört. Statsministern berömmar sig över att vi har Europas femte högsta arbetslöshet. Han berömmar sig antagligen också över att vi har en skyhögt arbetslöshet bland människor som inte talar

svenska och som har kommit hit ganska nyligen, som om det vore en framgång, eftersom så många människor vill arbeta.

Statsministerns förföreträdare, Göran Persson, myntade begreppet halveringsmålet för svensk sjukfrånvaro. Vi hade dubbelt så hög och dubbelt så lång sjukfrånvaro i Sverige som vi borde ha. Han insåg problemet. Vi gjorde någonting åt problemet. Det hedrar honom att han förstod vad problemet var. Vi såg till att arbetslinjen återinfördes i svensk politik. Det borde ni också tänka på.

(Applåder)

Anf. 39 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Under våren har vi sett en samförståndsanda gro i svensk politik, något som Moderaterna har bidragit till. Under krisen har de varit med och tagit ansvar, varit beredda att samarbeta och drivit på för stöd till våra företag, sänkta företagsskatter och insatser för jobb och företag. Det är jag glad för. Den konstruktiva andan har varit både positiv och bra för Sverige.

Men så var det inte riktigt i vintras. Då valde Moderaterna att gå samman med Vänsterpartiet för att höja skatten på jobb och företag genom att fälla det förslag som då låg på riksdagens bord om sänkta arbetsgivaravgifter. Det förslaget skulle annars ha trätt i kraft nu i sommar och hjälpt många krisande företag som nu ropar på just detta – sänkta kostnader för att bekämpa arbetslösheten.

Med facit i hand tänkte jag ge Ulf Kristersson chansen att ge sin syn på det beslutet. Jag tänker: Det måste väl ändå vara så att Ulf Kristersson ångrar att han stoppade den skattesänkning för landets företagare som de just nu ropar efter.

Anf. 40 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Vi kan börja med samförstånd och samarbete. Jag är starkt för att man ska samarbeta sig igenom kriser för landet – på allvar. Det var därför jag gång på gång sa att man samarbetar sig igenom krisen. Man hjälps åt – riksdag och regering, regering och opposition. Det var precis det vi gjorde. Vi behövde nämligen fatta beslut som krävde både regeringens och riksdagens medverkan, och jag trodde på de besluten.

När jag inte trodde på besluten lade jag fram andra förslag i kammaren – ibland med Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och andra – och körde över en regering som var för långsam eller en regering som prioriterade fel. Det var en regering som då inte insåg att pengarna behövdes akut till välfärden, så vi ändrade på regeringens beslut. Det lärde regeringen en sak till. Är man i minoritet finns det goda skäl att ha viss respekt för att det är riksdagen som bestämmer över regeringen, inte regeringen som bestämmer över riksdagen.

(Applåder)

Anf. 41 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det skedde på bekostnad av ungas jobb och krisande företag. Jag blir faktiskt något förvånad över att Ulf Kristersson inte ångrar beslutet. Som politisk ledare måste man kunna hantera flera samhällsproblem samtidigt. Det handlar om att både bekämpa brotten och bekämpa arbetslösheten, som Ulf Kristersson sa inledningsvis. Det gäller inte minst

nu när ungdomsarbetslösheten är den högsta på 20 år, när våra tjänsteföretag går på knäna och när företag över hela landet och branschorganisation efter branschorganisation, med Svenskt Näringsliv i spetsen, lyfter just sänkta arbetsgivaravgifter som en viktig del för att man ska få fler unga i arbete.

Att det är verkningslös politik ligger inte i linje med den forskning som finns. Att det är någonting som kan prioriteras bort för att man ska knäppa regeringen på näsan hör inte hemma i ett ansvarsfullt ledarskap.

När Ulf Kristersson nu ser situationen under sommaren undrar jag om han verkligen fortfarande tycker att det var rätt att stoppa en borgerlig effektiv jobbpolitik som skulle ha stärkt våra företag och gett fler unga jobb.

Anf. 42 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är alltså vi, inte regeringen och samarbetspartierna, som har drivit fram de stora stöden när det gäller företagsamhet under krisen. Det är vi som har tagit initiativen och samlat en majoritet. Vi kan nämligen prata med alla i riksdagen – missa inte den detaljen! Vi drev fram detta. Regeringen hakade på, och vi blev överens. Så funkar seriös politik.

Jag skäms inte ett ögonblick för att vi förra hösten tog initiativ när kommunerna behövde mer pengar och för att vi ville prioritera bättre än vad ni gjorde.

Det finns en detalj till i detta. När man har en överenskommelse som minoritet, som saknar stöd i Sveriges riksdag, kan man inte trumfa igenom saker och ting som inte har stöd i Sveriges riksdag. Den läxan börjar nu gå upp för allt fler. Det är riksdagen som bestämmer. Regeringen förväntas söka stöd i riksdagen för förslag, om de vill ha igenom dem. Annars kommer riksdagen att ta över ansvaret.

Nej, jag står gärna fast vid det beslutet. Valfärden behövde mer pengar. Regeringen och samarbetspartierna gav inte de pengarna då.
(Applåder)

Anf. 43 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Ulf Kristersson! Moderaterna är i opposition i riksdagen men styr stora delar av Sverige. Det mest befolkningsrika området som styrs av moderater är Region Stockholm. Det är här vi kan se hur det skulle vara med Moderaterna vid makten.

Vi vet att de som arbetar i sjukvården i Stockholm har haft en enorm påfrestning detta år. De har slitit. De har jobbat övertid. Här har själva epicentrum för pandemin i Sverige varit. Nu kommer tacken. Hundratals ska sägas upp. Undersköterskor och läkare ska få gå från sina jobb.

Det finns pengar till konsulter för Nya Karolinska. Det finns pengar för hyrpersonal. Det finns pengar för kostnadsdrivande vårdval. Men det finns inte pengar för undersköterskor och läkare som under lång tid har slitit för en fungerande sjukvård.

Vilket är Ulf Kristerssons budskap till dem som nu ska sägas upp i sjukvården i Stockholm?

Anf. 44 TALMANNEN:

Jag påminner om att debatten förs i kammaren och inte i regionfullmäktige i Stockholm.

Anf. 45 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det vore mig främmande att recensera talmannen, men jag håller med talmannen. Jonas Sjöstedt har en viss fäbles för att i denna kammare diskutera beslut som fattas i kommuner och regioner. Men samma Jonas Sjöstedt undviker gärna att diskutera de beslut som bara kan fattas på nationell nivå och som skulle hjälpa kommuner och regioner. Det tycker jag är obegripligt.

Jag litar fullt ut på att Stockholm klarar av att sköta Stockholms uppgifter. Jag litar faktiskt också på att företrädare för Skåne och Västra Götaland och andra kommunala och regionala företrädare är kloka människor som fattar kloka beslut för sina regioner – det gör jag ibland trots att de inte har min partifärg.

Jag är övertygad om att väldigt många svenskar under det senaste halvåret har fått en väldigt stor respekt för svensk sjukvård, oavsett om den finns i Stockholm eller på andra ställen. Det handlar om förmågan att snabbt växla upp, att rädda liv, att ställa om IVA-platser och att göra allt det som bara sjukvården kan göra. Jag tycker att allmänt gnällande om svensk sjukvård är djupt orättvist. Jag är övertygad om att Stockholm kommer att fortsätta att förvalta sitt ansvar väldigt väl.

Anf. 46 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Om jag hade varit moderat hade jag heller inte velat tala om regionpolitiken i Stockholm. Jag förstår varför.

Men det här är inte bara en lokal eller regional fråga. Det var här centrum var för hela epidemin. Det var här man jobbade helg på helg. Det var här man jobbade 60 timmar i veckan. Det var här man inte såg sin familj, eftersom man gick in och arbetade i covidvården.

Jag tycker att det är ett hått att säga upp personal som har slitit så samtidigt som pengarna läcker i väg till hyrläkare, privatiseringar och andra saker. Vi stod ju här, alla partiledare, och sa att vi inte bara ska tacka dem som arbetar i sjukvården – de är även värda fler arbetskamrater och bättre arbetsvillkor. Men när vi sedan är där och de får sina uppsägningar, då vill inte Moderaterna prata om den verkligheten.

Herr talman! Jag vill tala om den verkligheten, för det är den moderata politiken i Stockholm och i Sverige.

(Applåder)

Anf. 47 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag pratar väldigt gärna om svensk sjukvård. Jonas Sjöstedt har nog i nästan varje partiledardebatt som vi har haft velat diskutera Nya Karolinska, gärna i mycket nedsättande ordalag. Det senaste halvåret har det dock varit ganska få nedsättande synpunkter på sjukvården i Stockholm, precis där pandemins epicentrum var, eftersom alla tycker att man gjorde ett fantastiskt arbete.

I stället för det ständiga gnällandet och felfinneriet när vi har riktigt stora problem i svensk sjukvård som bara kan lösas nationellt – att bli av med sjukvårdsköerna, till exempel – låt oss prata om de beslut vi kan fatta här i Sveriges riksdag för att hjälpa hårt arbetande läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och lokalt ansvariga politiker!

Anf. 48 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Liberalerna gillar tanken på att jobba brett, gärna över gränserna, och finna lösningar här i riksdagen på olika samhällsproblem. Jag vill därför fråga Ulf Kristersson om skolan och vikten av en mer likvärdig skola över hela landet. Jag tänker alltså på en statlig skola och vikten av ett statligt huvudansvar.

Jag var i Gårdsten här omsistens. En skola där har haft 18 rektorer på 21 år. Man har väldigt låga resultat när det gäller att gå ut grundskolan med godkända betyg. Det är klart att det inte blir någon vidare resa för de unga människorna.

Just nu är det bara Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Liberalerna – en skön konstellation – som tycker att det vore bra att förstatliga skolan, även om vi nu ska utreda det inom regeringssamarbetet. Kan Ulf Kristersson tänka sig att ompröva detta och ställa sig bakom Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund och Liberalerna?

Anf. 49 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Först vill jag bara säga att jag verkligen respekterar ert sällskap i den frågan. Jag kanske inte tycker som Johan Pehrson i sak, men jag tycker att ni ska göra precis det som ert hjärta säger och samarbeta med andra som tycker ungefär likadant. Klokt!

I själva sakfrågan är jag lite mer tveksam. Jag är lite fascinerad av det enorma intresset för själva huvudmannaskapsfrågan. Ska vi ha en statlig skola, eller ska vi ha en kommunal skola? Jag vill ha en *bra* skola, där man lär sig, där det är ordning och reda och där nya generationer får nya chanser.

Detta står för mig i centrum. Jag är inte alls övertygad om att en stor organisationsförändring är svaret på det svenska skolproblemet. Jag är ännu mindre övertygad efter att de senaste dagarna ha följt den enormt fascinerande debatten om högskoleprovet. Nu har det fattats beslut om en ny statlig "högskoleprovssamordnare". Det är en yrkestitel som jag inte ens visste fanns – statlig högskoleprovssamordnare.

Staten äger alltså beslutet om vi ska ha högskoleprov eller inte, och kommunerna upplåter lokaler. Men staten kan inte fatta beslutet. Konstigt!

Anf. 50 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Liberalerna är tydliga: Vi gör allt för att åtminstone en form av högskoleprov ska kunna göras redan i höst. Men vi har inte ministerstyre i Sverige, inte under denna regering och inte heller under någon tidigare regering där liberaler och moderater har ingått.

Det stod en vägg av rektorer i vägen som sa nej, nej, det går inte. Samtidigt ser vi bilder från Afghanistan och alla möjliga delar av världen där kunskapstörstande människor gör alla möjliga inträdesprov för att komma in. Såklart kan vi det i Sverige också. Vi får se vad den nya titeln kan fixa fram. Det är så vi styr Sverige: genom beslut som sedan verkställs av myndighetschefer. Och då måste man ha rektorerna med sig, även om de knorrar just nu.

Vi är såklart för en bättre styrning från statens sida, för det ser så olika ut i vårt land. Det är orättvist när barn i mindre kommuner får mindre resurser, oavsett om det är fria skolor eller kommunala skolor. Vi måste ha en bättre styrning för att se till att ge unga människor en framtid. Vi måste

höja golvet i den svenska skolan och ta bort taket för att stärka Sveriges elever.

Anf. 51 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag delar i grund och botten absolut den problembeskrivningen. Jag sa bara att jag inte känner mig säker på att vi ska sjösätta en gigantisk organisationsförändring för att lösa den svenska skolans problem.

Jag gjorde inte jämförelsen med högskoleprovet av en slump utan för att inte ens när staten har det fulla beslutsmandatet lyckas man fatta beslutet. Detta var ju en parodi! Regeringen ger ett tips. Myndigheten tackar för tipset men säger att det inte går.

Jag trodde att det var regeringens myndigheter och inte myndigheternas regering. Det här imponerar inte. Den bristande förmågan att fatta beslut och bestämma sig för en färdriktning imponerar inte. Jag tycker tyvärr att rätt många kommuner i dag är skickligare på att leda sina kommuner än vad regeringen är när det gäller att leda staten.

Anf. 52 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! I går kom nyheten att avsmältningen av polarisarna är i linje med IPCC:s allra värsta scenario. Vad betyder det? Jo, det betyder att havsnivån sannolikt kommer att stiga så kraftigt under det här århundradet att hela länder och städer hotas världen över. Varje ansvarstagande människa måste nu göra sitt yttersta för att hindra detta från att ske.

Ändå hörde jag inte ett enda ord i Ulf Kristerssons anförande om klimatet. Vad vill Moderaterna göra för att rädda vårt klimat? Jag undrar det, eftersom ni är emot all politik som vi lägger fram.

Industriklivet, som har möjliggjort stålindustrins fossilfria tekniksprång, var ni emot. Flygskatten var ni emot. Klimatklivet var ni emot. Systemet att göra det billigare att köpa elbilar och dyrare att köpa utsläppande bilar var ni emot.

Min fråga till Ulf Kristersson är, herr talman: När kommer Moderaterna att ta klimatutmaningen på allvar?

Anf. 53 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Man inte hinner prata om allt viktigt på sju minuter; det gäller nog både för mig och Isabella Lövin. Den som läste tidningen i går morse kunde ta del av en rätt omfattande artikel där jag och vår miljöpolitiska talesperson beskrev vad vi gör i Sverige just för att bidra globalt till att lösa klimatkrisen. Det är precis den frågan, alltså vad Sverige borde göra men som ni inte gör.

Det är också svaret på Isabella Lövins fråga till mig: Vi tror inte på er symbolpolitik. Vi vill ha fossilfrihet. Och om man ska ha fossilfrihet måste man ha annan elproduktion för att klara av elektrifieringen. Då kan man inte lägga ned kärnkraften. Vill man ersätta fossila bränslen med biobränslen måste man ha tillgång till biobränslen. Då måste man säga ja och inte nej till Preems stora investering, för det bidrar till mer biobränslen och till lägre klimatutsläpp än om samma produktion skulle ske någon annanstans.

Ni säger nej till sådant som gör att Sverige skulle kunna bidra globalt till att lösa en genuint global fråga.

Anf. 54 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Herr talman! Jag hör faktiskt inga svar från Ulf Kristersson. Vi vet att satsningar på ny kärnkraft tar årtionden och är mycket dyrare. Det är inte kommersiellt gångbart jämfört med förnybar energi.

Vad ni går ut med aktivt är att ni vill sänka koldioxidskatten, det instrument som alla utomstående bedömare, experter och våra myndigheter säger är det mest effektiva sättet att minska utsläppen. Preliminära siffror för förra året och första kvartalet i år visar att utsläppen kraftigt är på väg ned i Sverige, detta tack vare att vi har tagit bort subventioner för fossila bränslen i kraftvärmesektorn, exempelvis. Men det är någonting som ni inte vill se. Vi har även reformerat EU:s utsläppshandelssystem.

Vi ser alltså att vi måste jobba med alla delar för att vi ska få riktiga effekter. Revisionen av utsläppshandelssystemets har gjort att kolkraften i Europa nu läggs ned. Det är också Sveriges politik.

I detta anförande instämde Anna Sibinska (MP).

Anf. 55 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Utsläppen minskar när vi stänger ned hela samhällen. Det är inte på det sättet jag vill minska våra klimatavtryck. Vi kan inte ha pandemier för att minska utsläppen.

Utsläppen ska minska för att vi upphör att använda fossila bränslen. Sverige ska bli fossilfritt, och Sverige har utomordentligt goda förutsättningar med vattenkraft och kärnkraft. Jag vill gärna bygga ny kärnkraft i framtiden, men om vi börjar med att inte stänga ned den som finns, så att vi slipper de enorma problemen med företag som inte får el ens till den nuvarande verksamheten, så att vi kan skapa den elektrifierade fordonsflotta vi vill ha, skulle bara det vara en bra början.

Vi importerar i dag 85 procent av allt biobränsle, och det är ont om biobränsle. Preem skulle kunna bidra till svensk försörjning av mer biobränsle. Ni begår ett historiskt misstag om ni tvingar regeringen att säga nej till Preem för att undvika en regeringskris.

(Applåder)

Anf. 56 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Stefan Löfven talar om de förebyggande åtgärderna för att komma till rätta med gängkriminaliteten. Man ska naturligtvis inte förringa betydelsen av det arbetet. Tvärtom är det långsiktigt och kommer att ge en bättre situation i framtiden.

Språket är en nyckel. Skolan är en nyckel. Omgivningen där man växer upp är en nyckel. Familjen, vänner som lyckas, äldre före detta kriminella som har en historia att berätta och så vidare är alla nycklar för en mer djup och långtgående förändring.

Samtidigt, herr talman, finns problem här och nu som måste tryckas tillbaka. De som döms måste få rejäla, kännbara straff. Det måste vara slut på straffrabatter och korta sejourer i öppna anstalter. Det måste finnas ökade möjligheter till hemliga tvångsmedel. Polisen ska kunna lyssna på, övervaka och kontrollera de organiserade kriminella. Polisen ska jaga, irritera, beslagta och punktmarkera. Att ha en kriminell livsstil i Sverige ska vara jobbigt – riktigt, riktigt jobbigt.

Herr talman! Vi behöver en politik som står upp för lag och ordning. Vi behöver politiker som förstår vad som krävs för att uppnå lag och ordning. Det ska vara politiker som i aktiv handling visar att det är polisen som bestämmer på gator och torg, inte morddömda gangstrar.

I en debatt för ganska precis två år sedan förklarade jag krig mot gängkriminaliteten och den organiserade brottsligheten. Jag tvingas tyvärr, herr talman, att konstatera att det kriget fortsätter samtidigt som regeringen fortsätter att ha huvudet i sanden.

(Applåder)

Anf. 57 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag får börja med att rekommendera Jimmie Åkesson att läsa dels det som är genomfört på straffområdet polisiärt och så vidare, dels det som är på gång. Så kommer Jimmie Åkesson att upptäcka att en del av det han räknar upp som han vill göra har gjorts eller är på gång. Inte allt, men rätt mycket.

Jimmie Åkesson pratar ofta om vanliga människors Sverige, och han gör det med ett högt tonläge. Vad Jimmie Åkesson inte gör är att i politisk handling demonstrera hur man gör det bättre för vanligt folk. I röstningen om BP 2019 visade han hur vanligt folk också kan påverkas, men då i negativ bemärkelse. Tack vare Åkesson vidgades skatteklyftan för pensionärer. Då sparade han nästan 1 miljard på äldreomsorgen, skar ned kraftigt i bostadsbyggandet och minskade möjligheterna för arbetslösa människor att få utbildning och tog bort skattereduktionen för fackavgiften, och så vidare. Hur är det att stå på vanligt folks sida, Jimmie Åkesson?

Anf. 58 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vanligt folk är ett intressant begrepp, och det är vida omdiskuterat och omdebatterat i olika sammanhang. Många med uppdrag som våra brukar slänga sig med begreppen och på olika sätt hävda att man företräder just vanligt folk.

Låt oss titta på det som sker i stora delar av landet kopplat till organiserad gängkriminalitet. Vilka drabbas av gängkriminaliteten? Det är vanliga, hederliga människor som lever i inte minst utsatta områden. Stefan Löfven talar om att det finns krafter som pekar ut hudfärg som anledning till den organiserade brottsligheten. Då missar man själva poängen, nämligen att det är människor med utländsk bakgrund som i hög grad drabbas av andra människor med utländsk bakgrunds kriminalitet.

Vad som är vanligt folk och inte, herr talman, kommer vi säkert att fortsätta att diskutera i kammaren. Jag kommer i fortsättningen att åtminstone stå upp för ett tryggt och välmående land.

Anf. 59 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Vi är överens om kampen mot gängbrottsligheten. Vi är också överens om att det inte är hudfärg som avgör brottslighet. Det är bra att man från Sveriges riksdags sida markerar detta tydligt.

Men min fråga gällde hur det blir bättre för vanligt folk om pensionärer ska betala mer skatt än löntagare på samma inkomst. Hur blir det bättre om man sparar nästan 1 miljard på äldreomsorgen? Hur blir det bättre om man kraftigt skär i bostadsbyggandet? Hur blir det bättre om man minskar

möjligheter för arbetslösa att få utbildning för att ta sig vidare? Hur blir det bättre om man tar bort skattereduktionen för fackavgiften? Hur blir det bättre att säga nej – det har ni också gjort – till kollektivavtalsenliga villkor vid offentlig upphandling? Hur blir det bättre för vanligt folk, Jimmie Åkesson?

Prot. 2020/21:4

9 september

Partiledardebatt

Anf. 60 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Mycket av det som Stefan Löfven räknar upp är sådant som vi driver. Vi driver dessa frågor med en högre ambitionsnivå än regeringen.

När det gäller till exempel pensionärsskatten har vi från dag ett – det är tio år sedan vi kom in i denna församling – drivit på för att sluta skattekllyftan mellan lön och pension. Det gläder mig att regeringen nu aviserar att man gör det till slut. Det är bra, men det har tagit mycket lång tid att göra detta.

Att stå upp för vanligt folk är att se till att vanligt, hederligt folk med normala inkomster vågar gå på gator och torg, att de har en välfärd som levererar, att den som är gammal får tillgång till äldreomsorg den dag man behöver den och att barnen får gå i en trygg och kunskapsinriktad skola. Det är sådant vi driver, herr talman, och det är sådant som denna regering raserar.

(Applåder)

Anf. 61 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Chefen för den för Sverigedemokraterna närstående tankesmedjan Oikos, Mattias Karlsson, riktade häromdagen hård kritik mot Ulf Kristersson. Skälet var att Kristersson valt att ge sitt stöd till Joe Biden och inte Donald Trump i det kommande amerikanska presidentvalet. Mattias Karlsson säger att striden står mellan kulturmarxism och den västerländska civilisationen, och Trump var den enda som vågade ta ställning i kulturkriget.

Tycker Jimmie Åkesson att Karlsson har rätt i sin kritik mot Ulf Kristersson? Vad exakt i så fall är det som är så bra med Donald Trump? Han är en president som har höjt tullar, slutit sig mot omvärlden, lämnat Parisavtalet, saknar en offensiv klimatpolitik och vars polariserande politik har lett till våld och landsomfattande protester. Vem väljer Jimmie Åkesson? Joe Biden eller Donald Trump?

Anf. 62 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag är glad att jag lever i Sverige och inte i USA. Jag behöver inte välja mellan de båda presidentkandidaterna, utan jag röstar i svenska allmänna val – och då röstar jag oftast på mig själv. Och det kommer jag att fortsätta att göra så länge jag är politiskt engagerad.

Jag har inte tagit del av den kritik som Mattias Karlsson har riktat till Ulf Kristersson. Men det är klart att man kan tycka många olika saker om den republikanske presidentkandidaten. Det gör jag, och det gör de allra flesta. Det är kanske inte den mest populära figuren, vare sig i Sverige eller i omvärlden. Men det handlar inte bara om den här figuren. Det handlar också i hög grad om vilken riktning som USA och världen ska ta, och där föredrar jag en republikansk valseger framför en vänsterliberal val-

seger. Sedan finns det dåliga saker med både och, men jag vet vad jag föredrar.

(Applåder)

Anf. 63 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det gick uppenbarligen bra att välja Ungerns Viktor Orbán framför Angela Merkel. Senast var det svårigheter för Jimmie Åkesson att välja mellan Macron och Putin, och nu är det svårigheter att peka ut om han ska välja Joe Biden eller Donald Trump.

Jag förstår att det här är en oviktig fråga för Jimmie Åkesson, men den säger ganska mycket om hur man ser på världen och vilken typ av samhälle man strävar efter. Det är också därför jag ställer frågan. Hur vill man möta framtiden och tackla gemensamma utmaningar? Värna öppenhet och frihet? Ställa människa mot människa och grupp mot grupp? Det handlar om värderingar, och värderingar har betydelse.

Jag förstår att man värjer sig mot att välja mellan dessa två, men vad är det som tilltalar Sverigedemokraterna så mycket med det republikanska parti som Donald Trump nu styr? Vad är det som Sverigedemokraterna tror ska gynna USA, och vad är det som Sverigedemokraterna tror ska gynna Sverige och Europa, med att Donald Trump ska fortsätta regera?

Anf. 64 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag har inte heller röstat i något ungerskt val. Jag kommer inte att rösta i något rumänskt val. Jag kommer inte att rösta i något franskt val. Jag kommer inte att rösta i något ryskt val, utan jag kommer att fortsätta rösta i svenska allmänna val. Men det är klart att Annie Lööf har en poäng här – att vad som händer inte minst på andra sidan Atlanten har stor påverkan också på oss.

När det gäller striden kring de frågor som är aktuella i dag och som är aktuella också här – kampen mot terrorism, kampen mot illegal invandring, stor invandring och folkomflyttningar över världen, kampen mot en överdriven globalisering som på många olika sätt skapar polarisering i världen – menar jag att det är ganska tydligt att den sida som just nu har presidentskapet i USA har avsevärt bättre lösningar än den sida som Annie Lööf företräder och som hon vill implementera i Sverige, med mycket begränsad framgång så här långt.

(Applåder)

Anf. 65 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Jimmie Åkesson! Efter förra kommunalvalet vann Sverigedemokraterna och tog makten i ett litet antal kommuner. De skulle bli skyltfönster med nationell betydelse, där det visar sig hur Sverigedemokraterna förmår att styra.

I Hörby, där man styr, har 26 chefer valt att lämna sina positioner. Jag citerar den avgående socialchefen: ”Jag ser hur en hel kommun håller på att monteras ner.

Jag ville göra bra saker för Hörbyborna. Jag vill inte vara med i den här sandlådan.”

I Bromölla styrde Sverigedemokraterna i två år. De tog över en ekonomi i balans, som de trots betydande neddragningar i skola och förskola nu har kört i botten och tappat kontrollen över. Nu lämnar kommunledningen walkover. De slutar. De lämnar över makten. De avgår själva och ska göra något annat – spela golf? Jag vet inte vad de gör när de är lediga, sverigedemokraterna. De liksom ger upp efter att ha tappat kontrollen över kommunens ekonomi.

Det här skulle ju vara era skyltfönster, Jimmie Åkesson. Det här skulle ju visa hur duktiga ni var på att styra. Nu släcks ljuset i Sverigedemokraternas skyltfönster i Bromölla. Hur skulle Jimmie Åkesson vilja betygsätta det man har åstadkommit?

Anf. 66 TALMANNEN:

Apropå min förra kommentar om att vi debatterar rikspolitik och inte kommunpolitik ger jag ordet till Jimmie Åkesson.

Anf. 67 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Bromölla kommun har ju alltid haft stor inverkan på rikspolitiken, ungefär som Donald Trump har på den svenska politiken. Men det är riktigt att vi tog över styret ibland annat Bromölla kommun efter senaste valet.

I Bromölla valde vi att styra i minoritet, det vill säga att inte ingå i någon koalition, med löften om att få stöd för budgeten. Det har lyckats så här långt. Det som däremot inte har lyckats är ungefär 70 procent av övriga frågor som har drivits i kommunen, där man haft en majoritet emot sig. Det kan man tycka vad man vill om, men nu är det ju så att om man vill ta ansvar på riktigt och känner att man inte får stöd av den valda fullmäktige församlingen för den politik man vill driva för att få en kommun att komma på fötter och bli framgångsrik, ja, då är det ansvarsfullt att lämna över styret till dem som anser sig kunna göra det bättre. Det är i korthet ungefär det som har hänt i Bromölla.

Anf. 68 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Herr talman! Med all respekt: Jag tycker att talmannen vanligtvis gör ett utmärkt jobb, men i den här kammaren har det diskuterats Klimpfjäll från Annie Lööf och Sölvesborg otaliga gånger från Jimmie Åkesson. Jag tycker att jag rimligen ska få nämna både Umeå och Bromölla i debatten. Det är viktiga delar av Sverige, alltihop.

Jimmie Åkesson säger att det varit svårigheter för Sverigedemokraterna att få igenom sin politik. När man går igenom statistiken från kommunfullmäktiges omröstningar ser man att ni vunnit det mesta. Ni har vunnit det mesta, men ni har tappat kontrollen över den kommunala ekonomin.

Det finns massor av kommuner i Sverige där det är svårt. Det är minoriteter, man förhandlar, man får inte igenom allt, men man går inte bara därifrån. Man slutar inte bara. Man ger inte bara upp när det kommer motgångar.

Är det så Sverigedemokraterna fungerar? Hur ser det ut i skyltfönstret Bromölla nu när ljuset har släckts?

Anf. 69 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Vad jag vet är inte framtiden avgjord än i Bromölla. Det kan säkert hända en hel del vidare.

Vår ambition är naturligtvis att fortsätta vara med och ta ansvar och inte agera så som till exempel det tidigare styrande partiet Socialdemokraterna gjort: principiellt rösta emot precis allt och agera opposition på ett sätt som är direkt ansvarslöst. Vår ambition om vi nu hamnar i opposition i Bromölla är att fortsätta ta ansvar för kommunens bästa. Det är så man måste göra, menar jag.

Sedan är det klart att det är svårt att styra i minoritet. Så är det. Det kommer den som eventuellt tar över i Bromölla också att erfarra, gissar jag.

Anf. 70 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Ja, vi får väl vara försiktiga med inåtblickarna i landet och utåtblickarna i världen. Men det är klart att Jimmie Åkesson delar en sak med Donald Trump, och det är hans förakt för liberaler och människor som står till vänster om honom. Till höger om honom finns ju ingenting.

Där finns det en koppling till något som Jimmie Åkesson ofta inte gillar, och det är globalt samarbete när det blir på riktigt. Då tänker jag på EU. Det är ju en väldigt viktig sak.

Nu ser vi hur Storbritannien står på gränsen till brexit. Det verkar som om det håller på att krascha totalt. Populisterna i brexitgänget har tagit över, chefsjuristen i regeringsförvaltningen i Storbritannien avgår och allt tyder på något ganska jobbigt och obehagligt framöver. Storbritannien har röstat och ska ut, men sättet det sker på är ju inte så bra.

Vad tycker Jimmie Åkesson att detta talar för för svensk del? I en orolig värld, bör vi för svensk del samarbeta mer eller mindre i EU för att skydda oss? Och kan han dra någon lärdom av det som hänt i Storbritannien?

Anf. 71 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är ganska signifikativt för Liberalerna att jämställa EU med globalt samarbete. EU är ju inte ett globalt samarbete, utan det är ett europeiskt samarbete för att Europa ska kunna hävda sig i den globala världen. Det är viss skillnad.

Jag är inte motståndare till vare sig globalt samarbete eller europeiskt samarbete, tvärtom. Det är i högsta grad en förutsättning för att vi som ett litet, exportberoende land ska få våra hjul att snurra på ett rimligt sätt.

Den här debatten har vi haft åtskilliga gånger, jag och både Johan Pehrson och Jan Björklund när han var partiledare för Liberalerna, så jag trodde någonstans att vi hade kommit förbi det här stadiet där man beskyllder varandra för att inte vilja ha europeiska samarbeten. Vi vill ha det, men vi vill ha det på ett annat sätt. Vi vill att det ska bygga på frivillighet, ömsesidighet och lika villkor och att vi ska ha ett fortsatt samarbete både med EU och med Storbritannien, vilket just nu kanske är särskilt viktigt.

Anf. 72 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Det är ju inte så att jag är grälsjuk per definition, även om man ibland kan tro att många här i kammaren är det. Det bygger på att vi har lite olika åsikter om saker, och här är en sådan sak.

Vi tror från Liberalernas sida att det är viktigt att stärka samarbetet i Europa. När vi ser vad som händer i Kina, vad som händer i Ryssland, vad som händer i Belarus, vad som händer överallt ser vi ju inte att det är de mänskliga rättigheterna och friheterna som är på frammarsch.

Vi måste samarbeta mer i Europeiska unionen för att försvara de värden som vi har tillsammans i den här delen av världen. EU är det absolut bästa samarbetet för miljön, för jobb och för humanism, men det är också viktigt för att bekämpa brottslighet. Till exempel pågår det nu ett samarbete – regeringen lägger fram en proposition om att vi ska se till att vi bättre kan jaga vinster från brott över hela Europa. Det kommer hit människor från Polen, Bulgarien och Rumänien och begår brott. Svenskar begår brott och drar till Spanien. Det är klart att vi måste se till att vinsterna från brott förverkas. Då måste vi samarbeta, men Jimmie Åkesson säger nej till allt ytterligare samarbete på rättsområdet.

Anf. 73 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Jag säger inte nej till allt samarbete på rättsområdet. Jag tycker till exempel att vi borde ha ett starkare samarbete för att återupprätta inre gränskontroller så att det blir svårare för polska eller bulgariska brottslingar att komma till Sverige och begå brott eller, för den delen, för svenskar att åka till Spanien och begå brott eller vad det nu kan handla om. Men det är ju Liberalerna emot.

Jag ställde frågan till Jan Björklund vid åtskilliga tillfällen: Finns det något politiskt område över huvud taget där Liberalerna inte vill ge mer – eller all – makt till Bryssel? Jag har fortfarande inte fått något svar på den frågan. Jag inser – och jag ber om ursäkt för detta – att jag inte kommer att få något svar nu heller, för Johan Pehrson får inte svara. Men det är en retorisk fråga.

Liberalerna är det mest Europaextrema partiet i denna församling. Man vill skicka i princip all makt till Bryssel – makt över allt möjligt som inte hör hemma i Bryssel och som vi kan klara av att styra på egen hand. Den utvecklingen är vi starka motståndare till.

(Applåder)

Anf. 74 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Fru talman! Under denna coronavår och -sommars har vi i Sverige vallfärdat till naturen. Våra skogar, kuster, sjöar och fjäll och vår allemansrätt har gett mycket glädje och hjälpt många av oss genom en tid av oro.

Men naturen behöver också vår hjälp. Den måste skyddas och vårdas. Om den ska bli tillgänglig för många behövs vandringsleder, rastplatser och underhåll.

Sedan Miljöpartiet tillträdde i regeringen har mer än 1 000 nya naturreservat bildats eller utvidgats. Detta har skett trots ett ihärdigt motstånd från Sverigedemokraterna och andra partier på högerkanten, vilket jag tror förvånar många. Så fort ni får chansen tar ni bort pengarna som går till att skydda och ta hand om Sveriges vackra natur.

Fru talman! Min enkla fråga till Jimmie Åkesson är: Varför vill han inte värna om Sveriges natur?

Anf. 75 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Min erfarenhet, inte minst från ganska många år i kommunpolitiken, är att Miljöpartiet är Sveriges främsta bromskloss. Så fort man behöver exploatera något område eller så fort man på något sätt behöver skapa tillväxt för att till exempel öka skatteunderlaget i en liten kommun som min egen är Miljöpartiet där och säger: Nej, nej, nej – det får man inte göra!

Det är obalanserat och opragmatiskt. Så för man inte landet framåt. Jag känner de vibbarna från Isabella Lövins replik; Miljöpartiet vill egentligen göra hela Sverige till ett naturreservat. Det låter väl fint och gott – det är väl jättetrevligt. Problemet är att det också finns andra värden. Människor måste ha någonstans att bo. Människor måste ha någonstans att arbeta. Människor måste kunna transportera sig till och från arbetet och andra inrättningar runt om i landet. Då kan inte hela landet vara ett naturreservat; då måste man väga dessa saker mot varandra. Det är det vi gör, till skillnad från Miljöpartiet.

Anf. 76 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Fru talman! Jimmie Åkesson kanske känner till den senaste rapporten från FN:s panel för biologisk mångfald. Den säger att 1 miljon arter i världen hotas om vi inte skyddar de ekosystem som finns kvar. Människan har verkligen gjort ett intrång i naturen. Vi behöver ha resilienta, motståndskraftiga ekosystem, också i ljuset av klimatförändringarna.

Det finns också en annan del av detta. Människor hämtar sin kraft från naturen. Vi har 30 nationalklenoder, till exempel Abisko, Sarek, Stora Sjöfallet, Stenshuvud och Dalby Söderskog, för att nämna bara några platser som jag hoppas att många fler svenskar får möjlighet att besöka.

Men Sverigedemokraterna kapar 200 miljoner kronor från arbetet med att underhålla vandringsleder och rastplatser som gör naturen tillgänglig i våra nationalparker.

Återigen, Jimmie Åkesson: Ser inte Sverigedemokraterna ett värde i att skydda Sveriges natur?

Anf. 77 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Isabella Lövin räknade själv upp en lång rad exempel på sådant som har skett. En del av dessa platser besöker jag själv ganska ofta och tycker att det är fantastiskt.

Men det är inte samma sak som att hela Sverige kan vara ett naturreservat. Det är denna balans jag saknar hos Miljöpartiet – som nästan allt Miljöpartiet gör blir det så fruktansvärt obalanserat.

Det är detta som är den grundläggande konflikten i denna diskussion. Jag älskar naturen. Jag tycker att naturen är helt fantastisk, och de delar av vår natur som är värda att bevara ska vi naturligtvis göra vad vi kan för att bevara. Men det betyder inte att tiden ska stå still. Vi hade ett tidigare replikskifte där det konstaterades att vi inte alltid kan ha en pandemi för att utsläppen ska minska, och detta är lite samma sak.

Det måste finnas balans. Det finns olika värden som vi som politiker har att förhålla oss till. Vi kan inte bara vara obalanserade och fokusera på det ena och helt strunta i det andra, vilket Miljöpartiet ständigt gör.

(Applåder)

Anf. 78 ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Örebro, Solna, Angered, Norsborg – fyra platser där våldet trängt undan tryggheten den senaste tiden. Dödsskjutningar, förnedringsrån, gängkonflikt och en mördad tolvårig flicka – detta är illdåd som är svåra att ta in och som vi måste göra allt som står i vår makt för att stoppa. Det är ett oerhört samhällsproblem, som med rätta har tagit stor plats i dagens debatt. Där våldet tar plats släcks framtidstron. Där tar rädslan över, och vanliga, hederliga människor berörs – det är de som bor där.

Vi måste använda rättsstatens fulla kraft för att stoppa detta. Vi måste möta den organiserade brottsligheten med full styrka, slå sönder dess strukturer och ta ifrån den dess makt. Vi behöver ge våra poliser fler kollegor, bättre resurser och rätt verktyg för att enklare kunna upptäcka och motverka brott. Vi behöver stärka andra delar av vårt rättsväsen. Vi behöver se hur vi kraftigt kan skärpa straffen för gängkriminalitet, förstärka vittnesskyddet, förbättra kameraövervakningen och stoppa införsel av illegala vapen men också se till att införa nolltolerans mot småbrott för att tidigt bryta en kriminell bana.

Men ska vi knäcka gängkriminaliteten på längre sikt får vi inte glömma bort det mest grundläggande: det förebyggande. Det gäller att minska utsattheten i våra förorter, öka samverkan, bygga vårt samhälle starkare och erbjuda jobb, utbildning och inkludering till de människor som lever i utanförskap och där gängen rekryterar. Det gäller att göra så att fler kan bryta upp och lämna det kriminella livet bakom sig.

Ett framgångsrikt arbete kräver både en offensiv för att lagföra dem som begår brott och ett förebyggande arbete så att färre hamnar i förödande kriminalitet.

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i. Varje dag måste vi ta ansvar för att öka tryggheten och därmed friheten för människor, oavsett var man bor.

Anf. 79 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jag önskar Annie Lööf välkommen tillbaka.

I Sverige omfattas inte privata skolor av offentlighetsprincipen, men det skulle nog behövas att de gjorde det. Vi vet att en del skolor tar pengar som de fått i skolpeng och till exempel investerar dem utomlands för att köpa andra skolor. Det var kanske inte riktigt tanken.

Vi vet att en del har satt i system att ge glädjebetyg, till exempel sett i förhållande till nationella prov. Huruvida man kan ha nationella prov framöver är ett annat problem med det här hemlighetsmakeriet. Vi vet också att en del vinstdrivande skolor har varit dåliga på att ta emot elever med särskilda behov.

Nu växer dessa problem. Statistik hemligstämplas, och det är svårt att genomföra verksamheten som tänkt.

Allt detta skulle lösas av ett enkelt beslut om att offentlighetsprincipen gäller även skolor som är privata men som finansieras med de gemensamma medlen, men ni har faktiskt stoppat det. Varför har ni gjort det, Annie Lööf?

Anf. 80 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Att kunna ta del av skolors resultat- och kvalitetsdata är helt grundläggande för oss, både för skolors kvalitet och för jämlikhet och likvärdighet. Men det är också en förutsättning för det fria skolvalet. Vi anser att skolhuvudmän, oavsett vilka de är, ska leverera statistikuppgifter så som det har varit fram till för bara en kort tid sedan.

Det är inte Centerpartiet som har sett till att dessa statistikuppgifter nu är hemliga. Vi tycker att det är bisarrt och att det är självklart att det ska vara en öppenhet och insyn i detta. Det är ju en dom från Kammarrätten, och sedan den kom har vi varit behjälpliga och drivit fram att Skolverket och SCB ska ta fram förslag för att möjliggöra att öppenheten ska bestå så som den har varit hittills.

Skolverket har nu presenterat ett förslag om sekretessbrytande bestämmelser som skulle möjliggöra att återgå till hur det var tidigare. Det tycker vi är bra.

Anf. 81 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jo, det är nog faktiskt så att det beror på vad Centerpartiet har bestämt att vi har den här oredan och kaoset, för om ni hade gått med på det självklara, att offentlighetsprincipen ska gälla även de privata skolorna, skulle de här problemen aldrig ha uppstått. Vi skulle dessutom fått reda på sådant som hur man till exempel slussar svenska skolpengar till andra länder för skolköp och mycket annan viktig information.

Tidigare har Centerpartiet hävdat att det är för de små skolornas skull som man inte vill ha offentlighetsprincipen, även om små offentliga skolor självklart omfattas av offentlighetsprincipen. Nu säger de idéburna skolorna att de vill omfattas av offentlighetsprincipen.

Det är dags att tänka om. Det här är en helt orimlig effekt av att ni gör som de stora skolföretagen vill. Ni skyddar dem i varje möjligt läge och deras möjligheter att göra vinst på våra barn. Den svenska skolan mår inte bra av det.

Anf. 82 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! En politisk skarvning, Jonas Sjöstedt, blir inte mer sann bara för att man upprepar den.

Centerpartiet är för öppenhet, transparens och insyn. Vi är för det fria skolvalet, och då är det viktigt att de här uppgifterna finns. Det som vi däremot säger nej till är just införandet av offentlighetsprincipen hos fristående huvudmän. Det betyder att vi säger nej till ett juridiskt komplicerat system som skulle slå undan möjligheten för mindre skolor, till exempel byskolor. Men vi säger ja till de förslag som nu ligger på bordet för att återgå till det system vi hade tidigare med öppenhet och insyn. Det tror jag är en självklarhet även framåt. De ska granskas, och de ska leva upp till höga kvalitetskrav. Vi ska ha en bra skola.

(Applåder)

Anf. 83 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Om sju veckor avgår jag som partiordförande för Vänsterpartiet och jag kommer också att lämna min riksdagsplats, så jag vill de här två minuterna passa på att tacka.

Först vill jag tacka talmanskollegiet och Andreas Norlén, som trots allt har varit en alldeles utmärkt talman, tycker jag, och representerat hela riksdagen på ett föredömligt sätt. Jag tycker att det är ett stort värde i att vi i det här komplicerade läget har haft ett så fantastiskt talmanspresidium. Andreas Norlén personifierar för mig begreppet samvetsgrann.

Jag vill också tacka alla andra som arbetar i riksdagen. Det här är en otroligt välskött institution med alla de tjänstemän som hjälper oss. Det är viktigt för Sveriges demokrati.

Jag vill också rikta särskilda tack till riksdagens proffsiga och trevliga säkerhetsvakter, sannolikt de trevligaste säkerhetsvakter som finns någonstans.

Jag skulle vilja tacka vår ytterst professionella och noggranna städpersonal för den här välskötta arbetsplatsen och tacka de som har serverat oss och lagat vår mat under de här åren. Ni gör ett fantastiskt arbete som jag vill tacka för.

(Applåder)

Jag vill också tacka mina partiledarkollegor för ömsom raka debatter och gott samarbete. Jag vill tacka alla er ledamöter. Även när vi har haft olika politiska uppfattningar har jag haft en god personlig relation till i stort sett alla som jag mött och samarbetat med. Jag är väldigt glad över att det har varit på det sättet.

Men allra mest tacksam är jag mot alla er ute i landet som gör det ni kan för att skapa ett bättre samhälle: ni som arbetar för jämlikhet och rättvisa, ni som står upp för era arbetskamraters rätt, ni som arbetar frivilligt i kvinnojourerna, ni som arbetar för att rädda klimatet, alla ni som möter rasismen med humanism. Det har varit ett privilegium att få möta er runt om i Sverige under de här åren.

Jag slutar som partiordförande, men jag kommer alltid att vara en av er.

(Applåder)

Anf. 84 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Fru talman! Jag har blivit informerad om att Jonas Sjöstedt på Twitter har uttryckt en önskan om att byta ut de svenska sossarna mot finska socialdemokrater. Jag får göra Jonas Sjöstedt besviken när jag står vid de svenska Socialdemokraterna, de gamla vanliga.

Skämt åsido vill jag rikta ett varmt tack till dig, Jonas Sjöstedt. Tack för en stor insats i svensk politik! Du har sett till att ditt parti har nått framgångar. Jag vill också tacka för det budgetsamarbete som vi hade under förra mandatperioden – vi gjorde flera framsteg där. Vi har inte alltid tyckt lika. Det ska man inte göra; vi är två partier. Men jag har alltid uppskattat och respekterat, och gör det fortfarande, din rättframhet och rakheter men också att du så tydligt står upp för värderingar om inte minst jämlikheten och alla människors lika värde. Jag måste säga att jag tycker att det är fantastiskt bra.

Jag hoppas nu att det blir tid för återhämtning med familjen. Jag vet att det blir i en annan del av världen. Med detta vill jag passa på att önska dig ett riktigt gott liv vad än du gör. Jag har förstått att det finns tankar på ett kafé där nere. Är det så kan det vara bra att ha en bok om sju sorters kakor. Jag tänkte att det skulle kunna passa bra där nere. Du kan introducera det svenska fika som finns i New York och kanske snart i Hanoi, vad vet jag.

Du tycker om att laga mat. Du är bättre på det än jag, vilket inte säger mycket i och för sig. Men jag tänkte att också ett förklåde skulle vara passande, så rött som det får vara och med svenska älgar.

Tack, Jonas Sjöstedt!
(Applåder)

Anf. 85 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Kiitos, Stefan Löfven!

Jag skulle vilja tacka dig för de här åren. Framför allt vill jag tacka för det samarbete som vi hade under den förra mandatperioden. Vi gjorde mycket bra för vanligt folk. Vi gjorde mycket bra som visade att det går att bygga ut välfärden och öka jämlikheten i det svenska samhället. Det är viktigt att komma ihåg, inte minst den här tiden då utvecklingen kanske går åt ett lite annat håll.

Oavsett alla duster som vi har haft i debatten och att vi ibland tyckt olika, vill jag att du ska veta att jag uppskattar dig som person. Ibland har jag tänkt att i en annan värld och en annan tid hade det varit trevligt att ha Stefan och Ulla som grannar vid sommarstugan – vanligt hjälpsamt folk, intresserade av världen och med djupt kulturintresse som gärna kommer över på en vällagad fläskpannkaka.

Tack, Stefan!
(Applåder)

Anf. 86 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Ja, Jonas, det var en intellektuellt pigg vänster som fick mig att bli politiskt höger.

De i elevkåren i S:t Eskils skola i Eskilstuna var trevliga, läste tjocka böcker och drack mycket te, ibland annat också. Alla vi andra gillade dem, men de hade ju helt fel om allt från betyg till parabolantenner och löntagarfonder, så vi bestämde oss för att göra samma sak fast precis tvärtom. Och på den vägen är det.

Det har varit väldigt kul att vara oenig med dig. Det har ju hänt nästan 99 gånger av 100, så vi har övat på det.

Det har också varit kul att bli enig med dig ibland. Du gör skillnad på sak och person. Det är för mig en ohyggligt viktig egenskap.

Nu ska du förenas med din familj i Asien. Även där har vi lite en gemensam nämnare, ett stort intresse för Asien och för Kina, just nu ett ganska bekymrat intresse för vad som händer i Kina.

Jag tänkte bidra med lite reselektyr, att läsa på kaféet kanske. Det är en episk berättelse som heter *Last Boat Out of Shanghai*. Den sätter ljuset på det som hela världen nu undrar: Vad kommer att hända med Taiwan de kommande åren? Jag har inte hunnit läsa boken utan bara recensionerna, så skicka gärna en recension när du latar dig där borta i värmen.

Tusen tack för dessa år!
(Applåder)

Anf. 87 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Tack, Ulf! Jag har hört talas om denna bok och ser verkligen fram emot att få läsa den.

Vi har ju 1 procent gemensamt, och vi har det senaste året varit rätt bra på att prata om den procenten och också kunnat göra verkstad av den – dock väl medvetna om att de andra 99 procenten också finns där.

Inga partiordförande för Moderaterna och Vänsterpartiet har väl någonsin haft så nära samarbete som vi två har haft. Så har det blivit i svensk politik. Jag höll på att säga något, men, nej, jag ska inte.

Jag uppskattar dig. Jag har goda erfarenheter av att arbeta med dig. Du är rak, tydlig, håller det du lovar och säger som det är, och det gillar jag. Det är raka puckar. När man inte behöver gå runt saker så många gånger får man mer gjort.

Jag tänker på vad vi har gjort. Två gånger under denna covidtid har vi ordnat mer pengar till en välfärd som verkligen behöver det. Vi har bromsat regeringens, eller snarare Centerpartiets, kaosprivatisering av Arbetsförmedlingen eftersom vi tyckte att den var oklok och inte fungerade. Vi har stoppat den ogenomtänkta skattesänkningen med ingångsavdrag för att pengarna skulle gå till sjukvård och annat i stället. Vi har arbetat för bättre regler för arbetskraftsinvandring. Kanske har vi också några saker kvar att göra innan jag är färdig.

Det går ju rätt bra för Moderaterna tack vare detta, så jag tänker att här finns en ny kurs och ett framgångsrecept. Fortsätt prioritera välfärden, stoppa privatiseringar och undvika onödiga skattesänkningar så kommer det att gå bra!

(Applåder)

Anf. 88 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Detta är mitt sista replikskifte med Jonas Sjöstedt, och det har blivit många genom åren. Jag funderade på vad jag skulle ge Jonas Sjöstedt i avtackningspresent, men så insåg jag att han nog inte är en sådan som gillar avtackningar. Därför blir min gåva en riktigt spänstig och ideologisk debatt.

På DN Debatt i förra veckan satte Vänsterpartiet, för vilken gång i ordningen vet jag inte, RUT-avdraget i kontrast till välfärden. Jobb och företag ska brandskattas, och till och fastighetsskatten ska tillbaka i ett läge där vi verkligen behöver rivstarta svensk ekonomi, inte lägga en våt filt över den.

När ska Vänsterpartiet sluta skönmåla sitt förakt för riktiga jobb och egenförsörjning i ord som solidaritet och jämställdhet? När ska de inse att utvidgat RUT-avdrag, sänkta kostnader för våra företag och fler som jobbar inte försvagar välfärden utan stärker den? Kommer Vänsterpartiet någonsin att nöja sig med mindre än att ha socialiserat hela näringslivet?

Anf. 89 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jag har en partiledardebatt kvar, i Sveriges Television.

Annie Löf, du ger en fin present, för något jag verkligen har uppskattat under min tid som ordförande har varit våra debattturnéer. Det kom hundratals, ibland långt över tusen personer, och jag tror att de kom av en anledning: Vi hade tydliga motsättningar – Annie Löf bevisade just att det finns stuns i debatten – men samtidigt en respektfull ton. Jag tycker att det är viktigt i denna politiska tid att vi kan ha det just så.

Jag ska också bli allvarlig. Annie Lööf, du har en viktig roll i svensk borgerlighet framöver. Vi lever i en tid då många tystnar inför rasismen och några börjar låta som rasismen. Det gör inte du, och det är viktigt. Det är viktigt att det finns en sådan borgerlighet i Sverige. Alla våra andra oenigheter åt sidan: Jag tror att detta kan ha en avgörande betydelse, och här har du all min respekt.

I detta arbete önskar jag dig allt gott, jag önskar din familj allt gott och jag önskar dig ett fullständigt misslyckande i genomförandet av januariavtalets klausuler om LAS och om marknadshyror.
(Applåder)

Anf. 90 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Det är så här det kan låta i debatten mellan mig och Jonas Sjöstedt. Det är också det jag kommer att sakna: en motståndare som faktiskt inte väjer för ideologiska debatter med högt i tak och stark energi. Vi har haft många sådana debatter genom åren, och vi har också tagit dem på turné.

Detta kommer jag att bära med mig när Jonas Sjöstedt nu lämnar den politiska scenen. Jag kommer sakna en politisk motståndare men också en kollega som alltid har kunnat skilja på sak och person och som stått upp för sina värderingar i ur och skur, som slagits för människovärde och humanism och som varit en varm och sympatisk person även efter att strålkastarna slocknat. Detta är en styrka i vår bransch.

Vi må vara oense om mycket, men jag har stor respekt för dig, Jonas Sjöstedt. Jag har också stor respekt för viljan och önskan att få vara mer med familjen, och jag hoppas att ni kommer att få det fantastiskt när du nu inom kort flyttar till din familj.

Som en tack-och-hej-gåva till dig har Centerpartiet också skänkt pengar i ditt namn till Rädda Barnens viktiga arbete.
(Applåder)

Anf. 91 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Tack för två mycket fina gåvor, Annie! Jag önskar dig allt gott.
(Applåder)

Anf. 92 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag vill instämma i tacket till Jonas Sjöstedt. Jag tror att svensk historia kommer att minnas Sjöstedt som en ledare som öppnade upp sitt parti och förde det bort från dogmatism och mer mot pragmatism utan att någon för den skull för en sekund tvekade om var partiet stod på den politiska skalan under hans ledarskap.

Ett exempel på detta är att vänsterpartister och kristdemokrater faktiskt har kunnat göra upp. Trots väldigt olika reformagendor i övrigt har vi kunnat enas om insatser för välfärden som har gett äldre, sjukvård och LSS mer resurser, som de verkligen har behövt.

I denna anda har vi som avskedsgåva till Jonas valt att lämna ett bidrag till Hemlösa.se. Det är den organisation där han själv valt att engagera sig och på ett konkret sätt omsätta sina ideal i verklighet – och som han, så talande för Jonas Sjöstedts karaktär, inte valt att göra media på.

Själv kommer jag också att minnas och sakna människan Jonas som jag har fått möta. Det är en människa jag tycker om att tala med, kanske för att vi i grunden är lite lika, fast man inte kan tro det. Vi gillar båda två att baka bröd, lyssna på country, se romantiska komedier och plocka bär i skogen – vi har dock inte gjort detta ihop – och bådas vår stora glädje i livet är familjen och barnen.

Hade någon beskrivit Jonas utifrån dessa intressen hade jag sagt: Här har vi en kristdemokratisk kärnväljare! Jag hoppas att Jonas inte tar illa upp, för det är den finaste komplimang man kan få av mig. Jag hoppas att det går fram.

Jag önskar dig allt gott framöver, och om skogarna i Vietnam inte är lika lockande som de här i Sverige har du en stående inbjudan att komma och plocka bär tillsammans med mig. Jag kan ta blåbären, och du kan ta lingonen.

Tack för gott samarbete!

Anf. 93 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Tack så mycket, Ebba, dina ord värmer! Ja, jag har en faiblesse för countrymusik, skog och bär. Tack också för gåvan till Hemlösa.se, som är en organisation som gör enorm praktisk nytta för människor som verkligen behöver stöd och solidaritet av andra. Den är viktig.

Jag har uppskattat att arbeta med dig. Det har varit tuffa debatter, precis som det ska vara mellan politiska motståndare. Men när vi har kunnat skaka fram några extra miljarder till äldreomsorg och sjukvård har vi gjort det. Det är bra. Sakfrågorna ska kunna komma först på det sättet.

Men det jag kommer att minnas mest från vår tid som partiledare var vårt första riktiga samtal i *Aktuellt*, före sändning. Du var där med din lille pojk Birger, som jag fick låna och ta hand om när du skulle göra annat i *Aktuellt*. Det var ett sådant fint förtroende att få ta hand om någons barn en liten stund. Det betydde mycket för mig.

(Applåder)

Anf. 94 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det är en lång och gedigen politisk gärning som snart tar slut när du lämnar ditt uppdrag, Jonas Sjöstedt. Vi i Liberalerna – mina föregångare, Nyamko Sabuni och jag själv – vill som så många andra tacka dig. Vi har vid en hel del tillfällen stött på varandra på regniga gator och stormiga torg, i alla möjliga Europaparlamentsvalsdebatter och i val till riksdagen. Nu står vi här, och allt vackert tar slut.

Du har arbetat för Vänsterpartiet. Av det skälet vill jag överlämna en bok av min kollega Fredrik Malm. Den handlar om en del av Vänsterpartiets historia och om Naftasyndikatet, som senare blev Gulfmackarna och som har återuppstått här och där i Sverige. Den är väl värd att läsa. Recensera gärna och tyck till! Fredrik har gjort ett gediget arbete med detta. Det är historia.

Men också det som görs här och nu är stort, och det som Ebba Busch sa nyss gäller också oss i Liberalerna. Vi är också imponerade av det ideella arbete som görs. Många människor i Vänsterpartiet och för den delen i Liberalerna och alla partier är också föreningsmänniskor. Vi försöker inte bara vara agitatorer, utan vi gör saker också därför att vi vill förändra värl-

den. Och vi gör det inte bara här i kammaren eller i kommunfullmäktige i Örebro. Får man säga Örebro förresten? Ja, nu sa jag Örebro. Det är ett fantastiskt arbete som görs. Det som du har gjort för hemlösa imponerar, och därför har vi självfallet en gåva till Stadsmissionens arbete för samma sak. Det är en annan organisation, men likväl.

Sedan har vi det här med att man blir lite äldre. Först måste jag säga att det finns människor i min absoluta närhet som, inför att jag ska stå här och prata och försöker förbereda mig – det kanske inte märks på mig att jag försöker förbereda mig i debatterna – har sagt till mig: ”Var som Jonas Sjöstedt bara!” När jag frågar vad de menar svarar de: ”Men var så där avspänd och naturlig, växla lite i tempo, ha några sköna exempel, gärna lokala från någon ort!” Det är effektivt. Människor älskar det, och du har gjort det väldigt bra.

När det gäller att måla porträtt har Winston Churchill nämnts förut. Han var inte heller vänsterpartist direkt, ska jag understryka. När de målade en tavla av honom tyckte han inte att den var så snygg, på ålderns höst. Då fick han veta, och det var minsann svar på tal: Age is cruel. Men det märks inte på dig, Jonas Sjöstedt. Man måste vara försiktig när man är man och blir äldre, men eftersom du gillar bullar och fika får du en påse av mig här. Sedan får du se till att tänka på att inte äta för mycket av det vita sockret.

Anf. 95 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Jag vill tacka dig så mycket, Johan Pehrson. Jag tackar för de debatter som vi har haft och som jag tycker har varit raka och tydliga. Jag tycker ofta att det är roligt att debattera med liberaler. Många är ideologiska personer, och det finns kanske en del gemensamt ibland med Vänsterpartiet när det gäller partikultur, på gott och ont.

Jag vill också tacka för de fina presenterna. Boken har jag läst, men jag är väldigt glad över att få den. Det är faktiskt en bra och intressant bok. Jag tycker att mycket av det som skrivs av borgerliga politiker om Vänsterpartiet är både ytligt och fördomsfullt. Det är tyvärr ganska vanligt att man ska bekräfta sina fördomar, men detta är inte en sådan bok. Det här är en bok som gör en historisk pionjärgärning genom att gå igenom saker, personer och annat som för mig var helt okända. Jag tycker att det är viktigt att boken skrevs på det sättet, och det är kanske dagens boktips. Tack så jättemycket!

(Applåder)

Anf. 96 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Fru talman! Mycket har hänt i svensk politik sedan du blev partiledare för Vänsterpartiet, Jonas Sjöstedt. När säcken för din partiledartid nu knyts ihop kan du verkligen blicka tillbaka på en otroligt viktig tid i svensk politik, där du har varit ledare för Vänsterpartiet som har spelat en viktig roll under denna tid.

Ni har varit, och du har företrätt, en viktig röst för det svenska samhället och gjort det på ett sätt som jag verkligen, på riktigt, är full av beundran inför. Du är en fantastisk retoriker. Du har en personlighet och en trovärdighet som verkligen når ut, och din röst behövs.

Sedan kan vi ha debatter mellan Vänstern och Miljöpartiet om att vara den som uttrycker de rätta åsikterna och också genomför politik. Vi har faktiskt genomfört mycket politik tillsammans. Jag vill verkligen tacka dig för det budgetsamarbete som vi har haft under den förra mandatperioden. Tillsammans var vi med och såg till att Sverige mer än fördubblade miljö- och klimatbudgeten, exempelvis.

Din partikollega Jens Holm, som jag såg här nyss, beskrev 2012 utbyggnaden av solceller som att den stod och stampade, men nu kan vi åka till Ikea och köpa ett solcellspaket – Solstråle – lika lätt som vi köper bokhyllan Billy. År 2012 installerades 7 megawatt solel. Förra året var det 698 megawatt på ett år. Som ett minne av detta vill Per Bolund, jag och Miljöpartiet nu ge dig en solcellslampa som du kan ta med dig till Vietnam. Du kan läsa alla böcker och kanske till och med baka i lampans sken och minnas allt fantastiskt som du har varit med om att göra för Sverige och världen.

Jag önskar allt gott och lycka till.

(Applåder)

Anf. 97 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:

Fru talman! Tack så jättemycket, Isabella! Jag har gått och kikat på den här typen av lampor när jag har varit på Clas Ohlson och andra ställen och tänkt att jag ska köpa en. Det har inte blivit av, men nu har jag den här. Det blir jättebra. Solceller sitter på mitt tak också, så jag har bidragit till de 7 megawatten. Det är kanske inte så mycket, men jag har gjort min del. Och så måste det nog vara om vi ska klara klimatet.

Jag tycker att det har varit roligt att få arbeta med er i Miljöpartiet, framför allt under den förra mandatperioden. Det finns inget tvivel om ert urstarka engagemang för klimatet och också din otroliga kunskap när det gäller havsmiljöfrågor, fiske och annat. Det har jag den djupaste respekt för.

Jag vet att du också kommer att välja att sluta lite senare. Vi kommer att tacka dig i vederbörlig ordning efter den sista debatten. Jag vill ändå tacka dig redan nu för alla de insatser du har gjort. Det är tufft ibland. Det blåser ibland. Det är mycket jobb. Jag slipper få kommentarer om klädsel, puder och sådana saker. Jag önskar att alla i politiken skulle slippa det, men vi har en bit kvar att gå på många olika områden. Jag vet att du verkligen har arbetat för det som du tror på, och det är den stora frågan: Om vi inte klarar klimatet klarar vi inte så mycket framöver. Du har en stor och viktig fajt framför dig. Jag är på din sida i den fajten.

(Applåder)

Anf. 98 ANDRE VICE TALMANNEN:

Från talmanspresidiets sida vill jag säga vårt uppriktiga tack till dig, Jonas Sjöstedt, för ditt engagerade arbete här i riksdagen under alla år. Jag önskar ett riktigt varmt lycka till med framtida projekt och utmaningar – flytten till Vietnam och författarskapet. Jag vet att det snart kommer en bok, en deckare, som utspelar sig bland annat här i riksdagen. Den ser jag personligen verkligen fram emot att läsa.

Lycka till och tack!

(Applåder)

Anf. 99 EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Denna riksdagsdebatt är viktig, för i denna kammare väljer alla partier själva vilka frågor de tycker är viktiga. Vi har lyft upp frågan om gängbrott, att Sverige har halkat ned till plats 24 av 27 i EU:s arbetslöshetsliga och att Sverige redan före corona hade rekordlånga vårdköer. Nu ser vi en lavin av obehandlade fall som kommer fram.

Men vi kan prata om vad som helst här. Jag vill välkomna era repliker, era frågor och er vilja till debatt. Jag har tidigare i andra debatter fått frågor om enskilda formuleringar i ett annat partis program och om flaggpolicyn i Sölvesborgs kommun, och i en hel debatt ställde alla samma insinuanta frågor om abort. Ni är välkomna med era frågor även i dag. Kanske kommer det någon fråga om svensk fiskepolicy eller om det amerikanska valet – Trump versus Biden, som delvis redan har avhandlats.

Men innan ni väljer ämne skulle jag vilja nämna Shayan Gaff 22 år, Luna Mandic 4 år, Ndella Jack 18 år, Petar Petrovic 20 år, Yuusuf Warsame 8 år, Rami Amin 24 år, Karolin Hakim 31 år och Adriana Naghei 12 år. De är alla oskyldiga offer för gängskjutningar och sprängningar.

Ni väljer vad vi diskuterar i denna kammare, och era val visar era prioriteringar.

(Applåder)

Anf. 100 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Fru talman! Detta är också ett grepp: Prata om vad ni vill, men bara om det som jag vill att vi ska prata om.

Gängkriminaliteten har haft och ska ha sin rättmätiga plats i en politisk debatt. Det har den haft och ska ha i fortsättningen.

Jag uppskattar också att Ebba Busch – det ser ut så i alla fall – delar vår bild av de utmaningar som gäller välfärden, även sjukvården och äldreården. Jag tycker att det är ett bra besked till svenska folket om det finns en bred enighet om att vi nu ska utveckla vår välfärd. Tillsammans med våra samarbetspartier gör vi nu stora påslag på just välfärden. Det kommer att leda till att fler tillsvidareanställda undersköterskor och vårdbiträden kan anställas i äldreomsorgen och till att det också blir bättre villkor inom sjukvården.

Sedan är det trots allt i landets kommuner och regioner som detta ska genomföras. Därför vill jag fråga dig, Ebba Busch: Hur ser Kristdemokraterna på dessa principer? Vilka förändringar är ni villiga att driva för att vi ska få bra välfärd där ute också?

Anf. 101 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Först och främst är det uppenbart att det kommer att behövas mer resurser till äldreomsorgen, till sjukvården och för att stärka LSS. Men vi har också sett, och haft facit på det redan före coronapandemin med de rekordlånga vårdköerna, att enbart mer pengar inte är lösningen. Det är också hur man använder dem som är avgörande – om det faktiskt finns förutsättningar för sjuksköterskorna att göra sitt arbete eller om de fastnar i till exempel pappersarbete. Det är därför som vi måste göra strukturförändringar som att kraftigt stärka primärvården, så att de som i dag sitter på akuten i stället hamnar på vårdcentralerna där de skulle kunna få hjälp snabbare. Detta måste underlättas. Vi måste också våga ifrågasätta

grunden för hela sjukvårdsorganisationen – regionerna. Det har nämligen än en gång under denna pandemi blivit uppenbart att landstingen, de så kallade regionerna, har gjort sitt och att vi måste lägga ned dem och få ett samlat ansvar.

Prot. 2020/21:4

9 september

Partiledardebatt

Anf. 102 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Fru talman! Jag ser också behovet av ett större nationellt ansvar för att se till att alla runt om i vårt land har korta köer till sjukvården. Däremot tror jag inte att det nu är rätt väg att påbörja en stor omorganisation av svensk sjukvård. Det skulle ta lång tid, och det skulle fördröja det som vi vill göra när det gäller korta väntetider med mera. Jag tror att det är fel väg att gå.

Men vad som också är fel väg att gå är att låta lönsamheten gå före människors behov av vård. Människors behov av vård ska styras av vem som behöver vård och när hen behöver det.

Därför vill jag fråga Ebba Busch på vilket sätt hon ser att exempelvis vårdvalet i Region Stockholm, som hennes parti nu är med att rulla ut, bidrar till att uppnå god vård på lika villkor för alla.

Anf. 103 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Om vi ska hålla detta på en nivå som är lämplig för riksdagen är vår grundläggande hållning just att valfrihet är bra. Det ska vara möjligt för även den som har drabbats av sjukdom att ha flera aktörer att välja mellan. Vi vet också att det har varit viktigt för att göra det möjligt att konkurrera om till exempel löner och faktiskt driva upp lönerna i en kvinnodominerad sektor. Detta har skett i byggbranschen men inte varit görbart i till exempel sjukvården.

Men det finns brister överallt, och vi är beredda att vara öppna i fråga om de brister som finns i regioner där vi är med och styr. Jag räknar med att Socialdemokraterna gör detsamma.

Vi vill inte göra en stor omorganisation nu, men att ge förutsättningar på lång sikt för att vården ska kunna göra sitt jobb kräver att vi lägger ned regionerna.

Slutligen: Jag tycker att det är helt okej att göra som jag gjorde i början och säga att brottsoffren har fått för lite plats i denna kammare i dag.

Anf. 104 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)
replik:

Fru talman! Ebba Busch har förklarat att vi behöver en ny feminism. Ebba Busch gillar inte menskonst och talar nedsättande om genusflum. Däremot gillar hon en ny variant av vårdnadsbidraget, en barnomsorgs-peng för att kvinnor ska kunna stanna hemma med sina barn. KD påstår att detta ger större valfrihet till familjerna, när vi vet att de som i mycket stor utsträckning använde vårdnadsbidraget var lågutbildade kvinnor med utländsk bakgrund och att det effektivt stängde dem ute från arbetsmarknaden.

Jag undrar, Ebba Busch: Hur förbättrar detta integrationen? Vad har det med feminism att göra att skapa nya system som till allra största delen håller de mest utsatta utrikes födda kvinnorna i vårt samhälle kvar i hemmet i stället för att de ska komma ut på arbetsmarknaden och få en möjlig-

het till en egen inkomst och att barnen ska kunna gå i förskola? Är detta verkligen feminism, Ebba Busch?

Anf. 105 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag är en stolt borgerlig feminist, och jag har efterlyst en ny sorts feminism i Sverige därför att en regering som kallar sig feministisk men som inte har satt av tillräckligt med resurser eller gjort lagändringar för att se till att kvinnor som anmäler sexuella övergrepp faktiskt kan få upprättelse inte borde kalla sig feministisk.

Samma sak är det när det kommer till vården, där vi vet att det är kvinnorna som drabbas av sjukskrivning i mycket större utsträckning. Kvinnor är drabbade dubbelt så mycket av sjukskrivning som männen, och den sittande så kallade feministiska regeringen har ingen plan för hur man ska åtgärda detta. Då borde man inte kalla sig för en feministisk regering.

Till sakfrågan: Jag tycker inte att det är ett problem att mammor och pappor hittar former som förhindrar att deras barn måste vara i överfulla barngrupper i förskolan när de är ett och ett halvt år gamla och att detta möjliggörs till exempel genom dagbarnvårdare eller att man kan stanna hemma några månader till medan barnen är små.

Anf. 106 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP)
replik:

Fru talman! Jag noterar att Ebba Busch inte svarade på min fråga. På vilket sätt hjälper det integrationen, och på vilket sätt löser det de problem som vi ser i de utsatta områdena att införa en reform på drygt 1 miljard kronor, en så kallad barnomsorgspeng, som vi vet till största delen kommer att användas av utrikes födda kvinnor som är lågutbildade och som har svårt att komma in på arbetsmarknaden? De får 6 000 kronor per barn, enligt ert förslag, för att stanna hemma och ta hand om så kallad barnomsorg i hemmet. Detta är ingen valfrihetsreform, Ebba Busch. Detta är ingenting för välutbildade svenska kvinnor som vill stanna hemma. Detta är en reform som kommer att kedja fast kvinnor i hemmet, kvinnor som behöver komma ut på arbetsmarknaden och som också behöver få andra visioner och ett annat perspektiv så att integrationen förbättras i de mest utsatta områdena.

Detta är en politik som går rakt emot det som vi behöver göra, och det är en otrolig egoism att välutbildade KD-kvinnor tycker att detta är en valfrihetsreform när den leder till att kvinnor stannar hemma i utsatta områden.

(Applåder)

Anf. 107 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Vår grundhållning är att kvinnor inte är mer korkade än män. Vår grundhållning är att jämställdhetsdebatten i Sverige har handlat om att vi är precis lika kapabla som män att ta beslut om våra liv, och jag är trött på omyndigförklarandet.

Har man ett år och tre månader gamla barn och är rädd för att de ska sitta i överfulla förskolegrupper måste det finnas alternativ. Det kan vara att man är hemma lite längre när barnen är små. Det kan också vara dagbarnvårdare som detta ska kunna användas för. Vi kommer inte att åter-

införa något gammalt vårdnadsbidrag. Ovanpå det lägger vi obligatorisk språkförskola för dem som inte är födda i Sverige, eftersom de har andra förutsättningar och måste ha andra både krav och möjligheter. Och sfi måste möjliggöras för den som är föräldraledig och har en liten bebis hemma. Sedan gör vi om bidragssystemen så att man inte ska kunna stapla bidrag på varandra, bara för att man har många barn, och låta bli att jobba. (Applåder)

Anf. 108 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Den pågående coronapandemin har blottlagt tydliga brister i vår välfärd. En sådan brist är det vi har sett i äldreomsorgen – alltifrån undervärderingen till en avsaknad av relevant utrustning. Det finns många bra boenden och många exempel på god hemtjänst där medarbetare utför stordåd för våra årsrika och andra omsorgsbehövande. Men det finns för många exempel där medarbetare har saknat grundläggande förutsättningar att göra ett bra jobb för att skydda och ge omsorg till människor.

Liberalerna medverkar nu i den största satsningen någonsin på en bättre äldreomsorg i Sverige: 8 miljarder öronmärks till äldreomsorgen i den budget som snart läggs på riksdagens bord, om vi lägger samman årets samlade satsningar. Det ska gå till fler medarbetare, till bättre utbildning och till att utveckla arbetssätt och rutiner. Men Liberalerna vill mer.

Redan för 35 år sedan kämpade vi liberaler för människors rätt till integritet i äldreomsorgen – rätten till eget rum för den som ville. Nu behövs det snarare egna team; det är orimligt att äldre, sköra personer ska behöva möta kanske 10–15 olika människor i veckan, oavsett pandemi.

Äldre och personal behöver förstå varandra. De som jobbar i äldreomsorgen ska ges tillräckliga kunskaper i svenska språket för att kunna jobba där.

Liberalerna vill att det åter ska bli möjligt att anställa läkare i äldreomsorgen. Det är viktigt för att man ska kunna ge den bästa vården och omsorgen på plats.

Vi har i årtionden drivit på för att förbättra de mest utsattas position och inte minst för en bättre äldreomsorg. Det tänker vi fortsätta med. Det handlar om att man även på ålderns höst ska kunna få uppleva möjligheternas Sverige och få leva hela sitt liv med värdighet.

Anf. 109 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):

Fru talman! Förra måndagen fick jag vara med om en historisk händelse. Då tryckte jag, tillsammans med statsministern, på startknappen för Hybrit i Luleå.

Hybrit är en världsunik pilotanläggning för ståltillverkning utan klimatutsläpp, med potentialen att minska Sveriges utsläpp med 10 procent och världens utsläpp med 6 procent. Tre stora svenska företag – SSAB, LKAB och Vattenfall – har tack vare regeringens stöd Industrilivet, den tydliga satsningen på ett 100 procent förnybart elsystem och den svenska klimatlagen vågat bestämma sig för att lämna en tusenårig teknik bakom sig där man gör stål med koleldade masugnar. Nu kan det göras med grön vätgas.

När jag talar med representanter för den tunga industrin i dag är de inte oroliga över klimatomställningen längre – tvärtom! De är själva en del av

den. Det de nu är rädda för är politiska partier som i sina skuggbudgetar stryper stödet till klimatomställningen, skattesubventionerar fossila bränslen genom att sänka koldioxidskatten och som – trots att billig vätgas för fossila stålverk kräver tydliga mål för förnybar energi – vill investera i dyr kärnkraft som effektivt skulle slå undan hela kalkylen för fossilfritt stål.

Fru talman! Jag talade i mitt första inlägg om vikten av långsiktighet. Sex år av grön industripolitik har möjliggjort en revolution inom svensk stålindustri, men industrin behöver långsiktiga spelregler – inte ogenomtänkta lappkast, som när Moderaterna och Kristdemokraterna lämnade energiöverenskommelsen. Vi kan klara klimatet och skapa nya jobb, och Sverige kan fortsätta att vara världsledande om politiker tänker mer på morgondagens värld än på morgondagens valrörelse.
(Applåder)

I detta anförande instämde Anna Sibinska (MP).

Anf. 110 TALMANNEN:

Jag bad att få ta över talmansklubban från andre vice talmannen för att få möjlighet att framföra ett varmt tack till Jonas Sjöstedt för de ytterst vänliga ord han yttrade om mig i talarstolen för en liten stund sedan. Ett varmt tack för ett gott samarbete, Jonas Sjöstedt, och ett varmt tack för ditt arbete för Sveriges riksdag och svensk demokrati!

Jag ber också att få tacka alla deltagare i dagens partiledardebatt, som härmed är avslutad.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:455

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:455 Inställda mässors inverkan på jobb och tillväxt

av Hans Rothenberg (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 17 september 2020.

Stockholm den 8 september 2020

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:459 Förbudet mot folksamlingar i förhållande till motionslopp

av David Josefsson (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 17 september 2020.

Stockholm den 8 september 2020

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2019/20:464

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:464 Hållbara offentliga finanser

av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 17 september.

Stockholm den 8 september 2020

Justitiedepartementet

Morgan Johansson (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

§ 3 Anmälan om faktapromemoria

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2019/20:FPM69 EU-strategi för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn

COM(2020) 607 till justitieutskottet

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2019/20:195 till finansutskottet

2019/20:201 till konstitutionsutskottet

§ 5 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2020) 483 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion vad gäller datumet för tillämpning och vissa andra datum som anges i den förordningen

COM(2020) 491 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 168/2013 vad gäller särskilda åtgärder för fordon i slutserier i kategori L till följd av covid-19-utbrottet

§ 6 Anmälan om fråga för skriftligt svar

Följande fråga för skriftligt svar hade framställts:

den 8 september

2019/20:2144 Väntetid för att få tillstånd för kamerabevakning

av *Louise Meijer* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 7 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 8 september

2019/20:1929 Svenskt bistånd till Islamic Relief Sudan

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2019/20:2034 Kommunikationsmöjligheter för kriminella

av *Markus Wiechel* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:2027 Haverikommission vid suicid

av *Clara Aranda* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:2030 Svenskt bistånd via Islamic Relief

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2019/20:2035 Bistånd till Muslimska brödrskapet

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2019/20:2036 Samarbete med Islamic Relief

av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2019/20:2077 Sidas samarbeten

av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2019/20:2028 Tryggad elförsörjning

av *Margareta Cederfelt* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:2033 Effekterna av höjd skatt på plastbärkassar

av *Clara Aranda* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2019/20:2032 Konsekvenser av övergödningsutredningens förslag för hästnäringen

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:2031 Säkert avstånd i skolmiljö

av *Sten Bergheden* (M)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:2105 Fusk med bidrag till studiecirklar

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2019/20:2061 Kunskapstappet inom sfi

av *Maria Nilsson* (L)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

§ 8 Kammaren åtskildes kl. 11.56.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 73 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 1 anf. 109 (delvis) och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M)	3
Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	4
Anf. 4 ANNIE LÖÖF (C)	5
Anf. 5 JONAS SJÖSTEDT (V).....	7
Anf. 6 EBBA BUSCH (KD)	8
Anf. 7 JOHAN PEHRSON (L)	9
Anf. 8 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	11
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	12
Anf. 10 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	12
Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	13
Anf. 12 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	13
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	13
Anf. 14 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	14
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	14
Anf. 16 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	14
Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	15
Anf. 18 ANNIE LÖÖF (C) replik	15
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	15
Anf. 20 ANNIE LÖÖF (C) replik	16
Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	16
Anf. 22 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	16
Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	17
Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	17
Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	17
Anf. 26 EBBA BUSCH (KD) replik.....	18
Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	18
Anf. 28 EBBA BUSCH (KD) replik.....	18
Anf. 29 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	18
Anf. 30 JOHAN PEHRSON (L) replik	19
Anf. 31 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	19
Anf. 32 JOHAN PEHRSON (L) replik	19
Anf. 33 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	20
Anf. 34 ULF KRISTERSSON (M)	20
Anf. 35 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	21
Anf. 36 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	21
Anf. 37 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	21
Anf. 38 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	21
Anf. 39 ANNIE LÖÖF (C) replik	22
Anf. 40 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	22
Anf. 41 ANNIE LÖÖF (C) replik	22
Anf. 42 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	23
Anf. 43 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	23
Anf. 44 TALMANNEN	23
Anf. 45 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	24
Anf. 46 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	24

Anf. 47	ULF KRISTERSSON (M) replik	24	Prot. 2020/21:4
Anf. 48	JOHAN PEHRSON (L) replik	25	9 september
Anf. 49	ULF KRISTERSSON (M) replik	25	-----
Anf. 50	JOHAN PEHRSON (L) replik	25	
Anf. 51	ULF KRISTERSSON (M) replik	26	
Anf. 52	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik	26	
Anf. 53	ULF KRISTERSSON (M) replik	26	
Anf. 54	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik	27	
Anf. 55	ULF KRISTERSSON (M) replik	27	
Anf. 56	JIMMIE ÅKESSON (SD)	27	
Anf. 57	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	28	
Anf. 58	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	28	
Anf. 59	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	28	
Anf. 60	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	29	
Anf. 61	ANNIE LÖÖF (C) replik	29	
Anf. 62	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	29	
Anf. 63	ANNIE LÖÖF (C) replik	30	
Anf. 64	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	30	
Anf. 65	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	30	
Anf. 66	TALMANNEN	31	
Anf. 67	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	31	
Anf. 68	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	31	
Anf. 69	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	32	
Anf. 70	JOHAN PEHRSON (L) replik	32	
Anf. 71	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	32	
Anf. 72	JOHAN PEHRSON (L) replik	32	
Anf. 73	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	33	
Anf. 74	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik	33	
Anf. 75	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	34	
Anf. 76	Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik	34	
Anf. 77	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik	34	
Anf. 78	ANNIE LÖÖF (C)	35	
Anf. 79	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	35	
Anf. 80	ANNIE LÖÖF (C) replik	36	
Anf. 81	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	36	
Anf. 82	ANNIE LÖÖF (C) replik	36	
Anf. 83	JONAS SJÖSTEDT (V)	36	
Anf. 84	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	37	
Anf. 85	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	38	
Anf. 86	ULF KRISTERSSON (M) replik	38	
Anf. 87	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	38	
Anf. 88	ANNIE LÖÖF (C) replik	39	
Anf. 89	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	39	
Anf. 90	ANNIE LÖÖF (C) replik	40	
Anf. 91	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	40	
Anf. 92	EBBA BUSCH (KD) replik	40	
Anf. 93	JONAS SJÖSTEDT (V) replik	41	

Anf. 94 JOHAN PEHRSON (L) replik	41
Anf. 95 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	42
Anf. 96 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik.....	42
Anf. 97 JONAS SJÖSTEDT (V) replik	43
Anf. 98 ANDRE VICE TALMANNEN	43
Anf. 99 EBBA BUSCH (KD)	44
Anf. 100 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	44
Anf. 101 EBBA BUSCH (KD) replik	44
Anf. 102 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	45
Anf. 103 EBBA BUSCH (KD) replik	45
Anf. 104 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik.....	45
Anf. 105 EBBA BUSCH (KD) replik	46
Anf. 106 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik.....	46
Anf. 107 EBBA BUSCH (KD) replik	46
Anf. 108 JOHAN PEHRSON (L)	47
Anf. 109 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP).....	47
Anf. 110 TALMANNEN	48
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	48
§ 3 Anmälan om faktapromemoria	49
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	49
§ 5 Bordläggning.....	50
§ 6 Anmälan om fråga för skriftligt svar	50
§ 7 Anmälan om skriftliga svar på frågor	50
§ 8 Kammarken åtskildes kl. 11.56.	51